Զ. ՏԱՐԻ 1680 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 9 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4382 — Հ. Տ. 19 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889 — Ն. Տ. 31 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889 — ՀԻՃՐ. 4 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1307 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه ده غلطه ده نورادونکیان خانده آره ولك
غزته سی اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	160
»	Վեցամսեայ	80
»	Եռամսեայ	40
Գաւառաց	Տարեկան	200
»	Վեցամսեայ	100
Օտար երկիրներ տարեկան ֆրանք		56
»	Վեցամսեայ	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԵՐԵՔՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁ
ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ
ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ԻՆՔՆԱԿԱԼԻՆ ՄԵՐՈՑ
ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ Բ.Ի

Օսմանեան փառապանծ Գահուն միլիոնաւոր հաւատարիմ հպատակներն այսօր մեծաւ բերկրութեամբ կը տօնեն Նորին Կայսերական Վեհափառութեան ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ Բ.ի բարեբաստիկ Գահակալութեան Երեքտասաներորդ Տարեդարձն։

Օսմանեան Վեհապետաց փառաւոր շարքին մէջ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ ԽԱՆ Բ. նշանաւոր դիրք մը բռնած է Իւր յառաջդիմասէր ոգւով, Իւր աշխարհաշէն ձգտումներով, Իւր նուրբ քաղաքագիտութեամբ և Իւր հպատակասէր հոգածութեամբք։

Իւր Գահակալութիւն նոր թուական մը բացաւ այս մեծ Տէրութեան պատմութեան մէջ, և բարերար արդեամբք յաւերժական յիշատակաց արժանի հանդիսացաւ։

Աչքի առջեւ բերելով այս մեծափառ Տէրութեան տասն երեք տարի առաջուան բազմայոյզ տագնապները, մարդ երկիւղիւ կը համակուի խորհելով թէ ի՛նչ պիտի լինէր Թուրքիոյ վիճակն եթէ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍԵՐ նման հայրենասէր, յառաջդիմասէր, ազատամիտ և լուսամիտ Վեհապետ մը չունենար երկիրն։

Այն ամեն դէպքերու և արկածներու մէջ ընդ որս անցաւ Թուրքիա յընթացս սոյն երեքտասան ամաց, արեգակնափայլ երեւցան Ն. Կ. Վեհափառութեան նրբամիտ աշխարհավարութիւնն, հպատակասէր նախանձախնդրութիւնն և արդարակորով վարչագիտութիւնն, որոց շնորհիւ այսօր Թուրքիա համեմատապէս լաւագոյն վիճակի մը մէջ է, և լիայոյս է երջանկագոյն օրեր վայելելու։

Անցեալ տարիէն ի վեր ալ ծագեցան այլ և այլ խնդիրներ որք կրնային վըտանգ սպառնալ. բայց մեր Օգոստափառ Ինքնակալին հեռատես ոգին և իմաստուն աշխարհավարութիւնը խաղաղ զարգացման անդին բարիքն ապահովեցին երկրին, զոր անվտանգ անցուցին միջազգային քաղաքականութեան երեւելի և աներեւոյթ բոլոր խութերուն մէջէն։

Իւր հպատակաց իմացական և տնտեսական բարւոքումն ու յառաջդիմութիւնը Ն. Կ. Վեհափառութեան մեծագոյն հոգածութեան առարկայն եղան, և երկիրը բարեբախտութիւն ունեցաւ տեսնելու նորանոր վարժարաններու բացումն, երկաթուղիներու, ճամբաներու, կամուրջներու և նաւահանգիստներու շինութիւնն, յուսալից հաստատութեանց և ձեռնարկութեանց յաջողումն, որոց շնորհիւ անշուշտ նոր զարկ մը պիտի առնու այս գեղեցիկ երկրին նիւթական ու բարոյական զարգացման կենսական գործն։

Հայք, Օսմանեան փառաւոր Տէրութեան դարաւոր հաւատարիմ հպատակները, մասնաւոր բերկրութեամբ մը կը տօնեն այս մեծ Տարեդարձն, երախտապարտ ոգւով յիշելով բոլոր այն բարիքներ զորս վայելեցին ընդ հովանեաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Թուրքիոյ ամեն կողմն, ուր որ հայ սիրտեր կը բաբախեն, այսօր ջերմ բարեմաղթութիւնք կ'ուղղուին առ Երկինս, Ամենակարողէն հայցելով երկարութիւն կենաց և ամենայն բարօրութիւն մեր Օգոստափառ Վեհապետին ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍԵՐ համար։

Այս բարեմաղթութեանց արձագանդ պիտի տայ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն ալ, որ այսօր կը ներկայանայ ի Կայսերական Պալատ, անձամբ մատուցանելու Հայ Ազգին երախտագիտական զգացմանց հաւաստիքն։

ԱՐԵՒԵԼՔ լրագիրն ալ, միշտ հաւատարիմ թարգման հաւատարիմ հայ ժողովրդեան զգացմանց, մեծ բարեբախտութիւն կը համարի իրեն՝ Ն. Կ. Վեհափառութեան բարեբաստիկ Գահակալութեան Երեքտասաներորդ Տարեդարձին առթիւ արձագանդ տալ սա սրտագին աղաղակին, որ այսօր կը բխի ամեն հայրենասէր սիրտերէ. ԿԵՑՑԷ՛, ՅԱՒԵՐԺ ԿԵՑՑԷ՛ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ ԿԱՅՍՐ։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 19 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Կառավարութիւնն որոշեց երեսփոխանական ընդհանուր ընտրութեանց թուականը, սեպտ. 10|22։ Ֆրանսայի մէկ ծայրէն միւսն, այս մեծ գործողութեան պատրաստութիւնք կը կատարին։ Ամեն կուսակցութիւնք իրենց յայտարարութիւններն և ամեն ընտրելիք իրենց քաղաքական դաւանանքը կը հրատարակեն։ Ի դիմաց Չափաւոր Հանրապետականաց, Կամպէթթայի հիմնած Ռէփիւպլիք Ֆրանսէզ լրագրին խմբագրապետ Պ. Ժոզէֆ Ռէյնաք Սթորին Ալպեանց գաւառին մէկ շրջանակին մէջ ինքզինք ընտրելի առաջարկելով, իւր և իւրայնոց սկզբունքը կը բացատրէ հետեւեալ բառերով.

«Ամենէն առաջ մերժած եմ խռովայոյզ և երկդիմի զօրականի մը (Պուլանժէի) Հանրապետութեան դէմ ուղղած եղեռնական ձեռնարկն, և խնդրած եմ որ արդար օրէնքներն ի գործ դրուին անոր դէմ։ Արհամարհելով գձուձ զրպարտութիւններն որովք գիս կը հալածէ օրհասական խմբակ մը, ցմի՛րջ պիտի շարունակեմ պատերազմն ընդդէմ ծպտեալ Պուլանժէականաց և յետադէմ կուսակցութեան։ Դիկտատորութիւնը նախատինք է, և պատերազմ կը նշանակէ։ Ֆրանսա դառնապէս տուժեց՝ Դեկտեմբերի Մարդուն (Լուի Նափոլէոնի) անձնատուր լինելով գործած սխալին համար։ Այս յանցանքին պատիժն եղան թշնամւոյն արշաւանք ի Ֆրանսա, հինգ միլիառ Ֆրանք տուգանք եւ Ալզաս-Լոռէնի կորուստ։ Ընդհանուր քուէարկութիւնն հոգ պէտք է տանի երկրորդ անգամ չխաբուելու։ Իմ բաղձանքս է սրտաքուստ արժանաւոր խաղաղութիւն մը։ Օտար երկրի առջեւ Ֆրանսական դրօշն ստորնացնել վատութեան գործ պէտք է համարուի։ Գաղթային ձեռնարկութիւնները վերսկսիլն ալ յիմարութիւն է։ Ներքուստ կրօնային խաղաղութիւն՝ թոյլտուութեամբ ու ներողամտութեամբ, և ընկերային խաղաղութիւն՝ համերաշխութեամբ։ Հանրապետական քաղաքականութիւնն հաստատուն և շրջահայեաց պէտք է լինի։ Մեր աշխատասէր ժողովուրդ կը խնդրէ զօրեղ և ամուր կառավարութիւն մը՝ բարեկարգութիւնն ապահովող, յորմէ կախեալ է ամեն զարգացում։ Այս կառավարութիւն բաւական քաջասրտութիւն պէտք է ունենայ հարկաւոր բարենորոգմանց ձեռնարկելու համար, և բաւական համբերութիւն՝ առանց աճապարանաց ի գործ դընելու համար զայնս, ամենուն յարգելի ընծայեցնելով Հանրապետութեան սկզբունքն և հիմնական օրէնքներն.—Ելմտացոյցն հաւասարակշիռ պէտք է լինի խնայութեամբ և վարչական մեքենայի պարզմամբ։ Պէտք է նաև զեղչել հողային տուրքը ; դատական ծախքերը, փոքր ժառանգութեանց տուրքերն, և նոր զարկ տալ երկաթուղեաց, ճամբաներու, ծովափերու և գետափերու շինութեան, մեթոտաւոր կերպիւ յառաջ վարել նախակրթութեան զարգացումը, գաւառներու մէջ հանրային նպաստամատոյց վարչութիւններ կազմել, և երկրագործութեան և ազգային ուրիշ ճարտարութեանց համար եւս քան զեւս ազդու պաշտպանութիւն մը ապահովել։ Ամենայն հաստատամտութեամբ այս հիմնագրովս կը դիմագրաւեմ Սահմանադրութեան վերաքննութիւն աղաղակողներուն հիմնագրոյն, որ Հանրապետութիւնը կործանելու համար Հանրապետութեան թշնամեաց ձեռք գործիք մը եղած է, և խաղաղ աշխատութեան ամեն վստահութիւն կը բառնայ երկրին մէջէն։»

* * *

Արմատական կուսակցութեան պետ Պ. Քլէմանսօ, որ 1885ին թէ՛ ի Փարիզ և թէ ի Վառ ընտրուած էր և զՎառ ընտրած, այժմ եւս ինքզինք ընտրելի կ'առաջարկէ Վառի գաւառին շրջանակաց միոյն մէջ։ Իւր հիմնագիր սա է պարզապէս. «Ինքզինքս ընտրելի կ'առաջարկեմ ընդդէմ կեսարականութեան (Պուլանժէութեան), ընդդէմ «իրաց արդի վիճակին պահպանման» քաղաքականութեան, ի նըպաստ բարենորոգմանց, ի նպաստ ժողովրդական և ընկերական Հանրապետութեան»։ Պուլանժէականք կը հեգնեն զՊ. Քլէմանսօ՝ ի Փարիզ ինքզինք ընտրելի առաջարկել չհամարձակելուն համար։ Բայց բնական է որ փոխանակ Փարիզի յեղյեղուկ ընտրողաց վստահելու, Պ. Քլէմանսօ հաւատարիմ մնայ իւր ուղղամիտ և հաստատամիտ Վառեցիներուն։ Արդէն երեւելի Հանրապետականներէ քիչեր կը համարձակին դիմագրաւել Փարիզի ընտրողաց քմահաճ վճռոյն։ Այս քիչերու մէջ կ'երեւին հանրային շինութեանց նախարար Պ. Իվ Կիւյօ, նախկին նախարարապետք Պ. Ֆլոքէ և Պ. Պրիսոն, և Պ. Լօքրուա, նախկին առեւտրական նախարար։ Իսկ պուլանժէական պարագլուխներն, ընդհակառակն, ընտրելի կը հանդիսանան Փարիզի մէջ իսկ։ Պուլանժէ և Պ. Ռոշֆոռ, թէև ընտրելի առաջարկուած են, բայց օրինապէս չեն կրնար ընտրելի հանդիսանալ, և իրենց տրուած քուէներ առ ոչինչ պիտի գրուին։ Բայց պուլանժէական Պ. Նաքէ, Ծերակոյտի անդամ լինելով հանդերձ, Փարիզէ երեսփոխան ընտրուիլ կ'ուզէ, և պուլանժէական Պ. Թիւրքէ ինքզինք կ'առաջարկէ Պ. Իվ Կիւյոյի դէմ։ Պուլանժէականք Պ. Լակէռ, Պ. Անտրիէօ և նախկին պատերազմական նախարար Թիպօտէն զօրավար, որ յայտնապէս Պուլանժէի յարեալ է, իրենք զիրենք ընտրելի կ'առաջարկեն ի Փարիզ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Փեթերպուրկ, 28.—Այսօր տեղի ունեցաւ Չեռնակորայի իշխանին երրորդ դստեր Միլիձա իշխանուհւոյն ամուսնութիւնը Լէօյխթէնպերկի իշխանին հետ։—(Այս իշխանին համար այս օրերս կը գրեն ռուսական լրագիրք ոմանք թէ ռուս կառավարութեան վերջնական ընտրելին է Պուլկարիոյ Իշխանութեան համար, բայց հաւատալի չէ։)

—Լոնտոն, 28.— Լորտերու ժողովոյն մէջ, Հնդկաստանի Նախարար Լորտ Քրոս յայտարարեց թէ Անգլիա մտադիր չէ իւր ուղղակի իշխանութեան ներքեւ առնուլ զՔաշմիր, որ ինքնօրէն վարչութիւն մ'ունի։—Թէև Քաշմիրի Մահարաճան անգլիական կառավարութեան դէմ դաւելուն համար պաշտօնանկ եղաւ, բայց Քաշմիր պիտի պահէ իւր ինքնուրոյն կացութիւն։

—Պուքրէշ, 28.—Պաշտօնական լրագիրը կը հրատարակէ արքայական հրամանագիր մը, որով կը հաստատուի զինուորական բարձրագոյն վարժարան մը Սպայակոյտի սպայից պատրաստութեան համար։

—Փէշթ, 28.— Շահն երէկ այցելեց հունգարական Ակադեմիան, ուր արեւելագէտ Պ. Վամպէրիի արտասանած պարսկերէն բանախօսութենէն մեծապէս գոհ մնաց։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն, իւր աջը կարկառելով երեւելի արեւելագէտին, ըսաւ ֆրանսերէն. «Մեր լեզուն շատ լաւ կը խօսիք, արդարեւ շա՛տ լաւ»։

—Հոմպուրկ (Պատէն), 28.—Յունաստանի դահաժառանգ Կոստանդին իշխան, երեք ամիս քաղաքիս մէջ մնալէ յետոյ, երէկ Աթէնք գնաց, անձամբ վարելու իւր ամուսնութեան հանդիսից պատրաստութիւնները։

—Հռոմ, 28.—Կառավարական լրագիրք, ֆրանսական լրագրաց պատասխանելով, կ'ըսեն թէ Ումպերթօ թագաւորին Սփեձիայի, Մասսաւայի և Տարենտոյի բերդերը, զինարաններն ու նաւարաններն այցելն ուրիշ Տէրութիւն մը գրգռելու բնութիւն չունի բնաւ։ Ամեն Տէրութեան պետ իրաւունք ունի երբ ուզէ աչքէ անցունել այն զինուորական ոյժեր զորս նոյն Տէրութիւն կարող է ի ճակատ հանել պատերազմի մէջ։

—Փէշթ, 26.—Երէկ տեղի ունեցաւ ծայրայեղ ձախակողմին պետերուն կազմակերպած ցոյցն ի պատիւ մեծ հայրենասէր Քոշութի տարեդարձին։ Թափօրը Փէշթայի գլխաւոր փողոցներէն անցաւ կատարեալ բարեկարգութեամբ, մասնակցութեամբ 10,000 անձանց, որք շատ մը դրօշներ կրէին։ Ոստիկանութիւնն ամեն կանխահոգ միջոցներ ձեռք առած էր, վախնալով զի մի՛ գուցէ կրկնուին գարնան հակակառավարական ցոյցերը։ Բայց միջամտելու պատճառ չունեցաւ։

—Վերջին օրերս շփոթութիւնք տեղի ունեցան ի Փարիզ։ Այս կիւրակի երեկոյ, Նանսիի երգեցիկ ընկերութեան մը նախագահն և անդամները գացին Սթրազպուրկի արձանին մօտ, նորա վրայ պսակ մը դնելու դիտմամբ։ Կ'ուզէին նաև հայրենասիրական և վրէժխնդրական ոգւով բանախօսութիւն մ'ընել։ Ոստիկանութեան հրաման տրուած էր թոյլատրել պսակը, բայց արգիլել ճառը։ Բազմութիւնն ընկերութեան կողմը բռնեց։ Աստի վէճ ընդ մէջ ժողովրդեան և ոստիկանութեան։ Բազմաթիւ ձերբակալութիւնք։—Քանի մը ժամ ետքը, Ֆէրնանտոյի կրկէսին մէջ, պուլանժէական մեծ ցոյց։ Հազարաւոր անձինք հոն գացած էին բողոքելու Գերագոյն Ատենի վճռոյն դէմ։ Ուրիշ հազարներ ալ, տեղ չգտնելով կրկէսին մէջ, կը շրջապատէին զայն՝ աղաղակելով կեցցէ՛ Պուլանժէ։ Հեծելազօրքը միջամտեց։ Դարձեալ վէճեր, այս անգամ սաստկագոյն։ Շատ մը ձերբակալութիւնք, ևն. ևն։

ՍՈՒՏԱՆ

Սուաքինէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ բովանդակ Սուտանի մէջ թշուառութիւն և սով կը տիրեն։ Ի Խարթում և ի Քասալա դիականներ կ'ուտուին։ Ի Թօքար անսուաղ կը մեռնին օրը քսան անձինք։ Սովի պատճառաւ Հատէնտովայից ցեղը լուծուեցաւ և ցրուեցաւ։ Նախորդ ապստամբապետին եղբօրորդին հազարի չափ մարդերով Սոթերապ եկաւ՝ տեղացիները պատժելու իրենց ի Սինդաթ արշաւանքին համար։ Մտադիր է զօրք ժողվելով վերստին պաշարել զՍուաքին։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Զարն համակրանաց ցոյց մը կ'ընէ առ Ֆրանսա՝ իւր որդին և եղբօրորդիքը ղրկելով ի Փարիզ Արուեստահանդէսն այցելելու։ Ամեն միապետութիւններէն աւելի Ռուսիա իրաւունք ունէր չմասնակցելու 1789 թուականին փառաւորման, և թէպէտ պաշտօնապէս չմասնակցեր Արուեստահանդիսին, բայց Ռուսիա համակրանաց բարոյական ցոյցեր չզլացաւ առ Ֆրանսա՝ իւր այս շքեղ աշխարհահանդիսին առթիւ։ Զարին երկրորդ որդւոյն՝ Կէորկիյ իշխանին օգոստոս 25ին Փարիզ հասնիլն, ուր արդէն հասած էին Զարին երկու եղբօրորդիք Կէորկիոյ և Ալեքսանդր՝ կէս-պաշտօնական յայտարարութիւն մ'է պաշտօնական Ռուսիոյ համակրութեան առ Ֆրան-

—) 29)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՐ

ԱՆԻԾԵԱԼ ՊԱՆԴՈԿԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱՀԱՑՈՒ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

—Շո՛ւտ, շո՛ւտ, ըսաւ։ Ժամանակ չը կայ։ Իր ազգականն էք, պարոն Արման. այս տեսակ պարագայից մէջ, համբոյրն արտօնեալ է։

Մանկամարդ աղջիկն այս անգամ նմա կարկառեց իր այտերն. երիտասարդն երկու համբոյր դրօշմեց անդ։

—Պիտի դառնա՞ք, ըսաւ Ֆէրնանտ խղդուկ ձայնով մը և թիկնաթոռի մը մէջ ինկնալով։

—Անշուշտ պիտի դառնանք, ըսաւ Ֆավէլ։

Եւ քաշեց տարաւ զԱրման իր կառքն ու գոչեց կառավարին.

—Ժադ կղզի՛ն։

Ցետոյ, յանկարծ, հարցուց Արմանի, որ մեծապէս զարմացած էր նորա վարմունքէն.

—Բազկերակնիդ։

—Ահաւասիկ, տոքթոր։

—Ա՛հ, ա՛հ, տենդ ունիք։ Բայց չէք վախնար կարծեմ.

—Իրա՛ւ որ չէ, ըսաւ Արման։

—Ուրեմն ինչո՞ւ այս յուզումը։

Արման խուսափողական պատասխան մը տուաւ։

—Չեմ գիտեր։

—Վա՜շ, սուտ կը խօսիք, ըսաւ Ֆավէլ։

Ապահովապէս այդ մարդն ուրիշ մարդոցմէ տարբեր կերպեր ունէր. արագ և խիստ կը վարուէր ամէն բանի մէջ և ամէնուն հետ։ Հարցուց Արմանի.

—Կարո՞ղ էք բոլորովին հրաժարիլ խառնակ կեանքէն։

—Այդ մասին երդում ըրած եմ, տոքթոր, ըսաւ Արման։ Հաստատ կամք ունիմ ես։

—Ի՞նչ պիտի ընէք։

—Վստահ եմ թէ լրագրութեան մէջ լաւ կացութիւն մը պիտի կրնամ ձեռք բերել. կ'զգամ թէ բան մը կայ ուղեղիս մէջ. յետոյ կրնամ քաղաքական մարդ մը ըլլալ։

—Տրիբունի խառնուածք ունիք, ըսաւ տոքթորը։

Եւ յանկարծ, իր սկզբնական գաղափարին դառնալով, հարցուց.

—Հապա ի՞նչ է այս տենդդ, ինչո՞ւ համար։

—Բայց, տոքթոր...

—Նորէն սուտ պիտի խօսիք։

Արման շուարած էր։

—Վերջին հարցում մըն ալ, ըսաւ Ֆավէլ։

—Ըրէք, տոքթոր։

—Քննեա զսիրտ քո և զերիկամունս, ինչպէս կ'ըսէ Աւետարանը։ Նայեցէք, զննեցէք, և որոշ պատասխան տուէք։

—Ի՞նչ բանի, տոքթոր։

—Կ'ըսեմ հիմակ։

Նայուածքը խորասուզեց Արմանի աչքերուն մէջ, անոր հոգւոյն խորը կրկտելով, եւ շարունակեց.

—Ըսէք ինձ թէ լաւ հայր եւ լաւ ամուսին ըլլալու կարողութիւն կ'զգա՞ք ձեր մէջը։ Եթէ այո, ես ձեզի կին մը կը գտնեմ, գերընտիր կին մը։

—Տոքթոր, պատասխանեց Արման, կարծեմ ես մարդ մըն եմ եւ պիտի կըրնամ կատարել պարտականութիւնս ու այնպէս վարուիլ որ գոհացնեմ ամէնէն դժուարահաճ զոքանչը։

—Լաւ, ըսաւ Ֆավէլ համոզուելով։

Եւ շարունակեց, հետզհետէ աւելի զարմացման մատնելով երիտասարդը.

—Ես պէտք եղած տեղեկութիւնները ժողվեցի։ Այս առտու վստահելի մարդիկ ճամբայ հանեցի։ Անցեալդ փառ եւ անվիտան մարդու անցեալ չէ։ Այո, կարծեմ թէ մարդ մըն էք։ Հիմակ, զուրցեցէք ըսելիքնիդ, աճապարեցէք։

—Բայց, տոքթոր...

Արման բոլորովին շուարած էր. Ֆավէլ նեղացաւ։

—Ա՜հ, տխմարի տե՞ղ կը դնէք զիս, ըսաւ, կամ թէ ապո՞ւշ էք։ Խօսեցէք։

Արման նայեցաւ տոքթորին, հասկցաւ նորա մտածումն եւ ըսաւ պարզապէս.

—Կը սիրեմ զինքը։

—Վե՛րջապէս, ըսաւ Ֆավէլ։ Շարունակեց.

—Իսկ ի՞նքը.

—Կը կարծեմ թէ ինքն ալ զիս կը սիրէ.

—Կը կարծեմ ... կը կարծեմ ... Պէտք է վստահ ըլլալ.. Ըսա՞ւ քեզի։

—Այո, պատասխանեց Արման։

Ֆավէլ գնա կը մէր ամենակատարեալ խոստովանութեանց։

—Շա՛տ բարի, ըսաւ տոքթորը ձեռները շփելով։ Ըսել է ամէն բան լաւ է։

Ցետոյ աւելցուց.

—Զիս զարմանալի կը գտնէք, այնպէս չէ՞։ Ես պարզապէս տրամաբանական կերպով կը վարուիմ։ Գիտեմ թէ սէրը, ճըշմարիտ սէրն ի՛նչպէս կուգայ երիտասարդաց. կ'ըսեն թէ կարելի չէ կէս ժամու մէջ սիրել զիրար. տխմարի խօսք է այդ. ես կը պնդեմ որ, շատ անգամ, ճշմարիտ եւ մեծ տռփիները տասն վայրկենի մէջ կը ծնին։ Սէրն ենթակայ է ելեկտրականութեան օրինաց. երկու ելեկտրականութիւններն հաղորդակցութեան կը դնէ իրարու հետ. հանդիպում մը տեղի կ'ունենայ, եւ եթէ երկու ելեկտրականութիւններն իրարու խառնուելու բնութիւնն ունին, առաջին բաղխումէն կը ցայտէ տարփանաց կայծն եւ կը վառէ հրդեհը։ Այսպէս պատահած է ձեզ եւ Ֆէրնանտի համար։ Արդ, ես կը փախնայի որ սանս շատ դժուարաւ ամուսնանար։

—Որովհետեւ չափազանց գեղեցիկ է, ըսաւ Արման։

—Հասկցեր էք զիս, ըսաւ Ֆավէլ։

Եւ Արմանի ձեռքը սեղմելով.

—Սիրելիս, ըսաւ, հանդարտութիւն, արիութիւն, կորով, եւ յուսանք։

—Ես վստահ եմ, ըսաւ Արման։

Կը հասնէին։

Արմանի վկաները բերող կառքն եւ Եալիչի ու իր վկաներուն կցցին տարած կառքը ղրկուեցան Պինոյի կամուրջը։ Արդէն յարմար վայր մը ընտրած էին. վկաներն ատ անդ կը վերցնէին գայլախաղներն։ Արեւ չկար. հսկայ կաղնիներու եւ նշդարենեաց ստուերին ներքեւ պիտի մենամարտէին։ Բնութիւնը տօն ունէր այդ օրը. թռչունք կը ճռուողէին դալարեաց մէջ. գետակը կը փղփողէր կղզւոյն շուրջն արծաթեայ երկու գծերով, որք եզերեալ էին կանաչութեամբ. օդն էր գաղջ, բուրումնաւէտ։ Այդ ծիծաղկոտ շրջանակն հակապատկեր մը կը կազմէր անդ տեղի ունենալիք սպանութեան տեսարանին հետ։

Պառոն Եալիչ, ցուրտ, ծաղրածու, շրթանցը վրայ հեգնական ծալք մը, ինք իր վրայ վստահ կը թուէր։ Իր վրիժառութիւնը կը խորհէր, եւ Ֆավէլ սպառնալից գտաւ այդ դիրքը։ Պառոնը բժիշկ չէր բերած իր հետ. այնչափ վստահ էր մինչեւ իսկ չ'ախրդուելու, որ արհամարհած էր այդ զգուշութիւնը. ողջունեց Ֆավէլը. սա ցուրտ բարեւով մը պատասխանեց նմա եւ զգուշացաւ հետը խօսելէ։

Արման սեղմեց իր վկաներուն ձեռքն եւ հանուեցաւ. շապիկն հանեց, պահելով միայն տաբատը. Ֆավէլ սքանչացաւ այդ սքանչելի տղուն չքեղ անձնիքին վրայ։

Ամէն բան պատրաստ էր, հակառակորդներն իրենց տեղն անցան, եւ վկաներէն մին արտասանեց աւանդական նըշանը.

—Օ՛ն, պարոնայք։

Պայքարին շահեկանութիւնը մեծ էր անոնց համար որք կը համակրէին Արմանի։ Լէօն եւ Թէօտոր որք երեք անգամ անոր վկաներն եղած էին, բնաւ տեսած չէին զինքն այսպէս։ Վարսքն ծածանուտ, աչքը փայլակնացայտ, ռնգունքը դողդոջուն, շրթունքը կծկած, Արման վեհապանծ էր գայրոյթիւ եւ ազնուութեամբ. անդիմադրելի զօրութեամբ մը օժտեալ կը թուէր, եւ Եալիչ, որչափ ալ անվախ եւ քաջ ըլլար, զգաց թէ կարծածէն աւելի երկիւղալի թշնամի մը ունէր իր դէմ։

—Չէ՞ք գտներ որ Եալիչ վայրի մատաղ ցուլի մը դէմը գտնուելու երեւոյթն ունի. ի՛նչ վայրագ մոլեգնութեամբ պիտի կռուի այդ տղան։

—Իրեն համար աւելի գէշ. սխալներ պիտի ընէ։

Երկու հակառակորդներն իրարու վրայ յարձակեցան. Եալիչ խոհեմ եղաւ։ Սկսաւ նախ դիմացինը չափել. բայց, այնպիսի բազկով մը որ ուրիշներուն չկրցածն ընել կուտար իրեն, երկար հասակով մը որ կ'աւելցնէր իր պաշտպանողական զօրութիւնն, Արման ապառաժի մը պէս դիմացաւ. որչափ ալ կատաղի ըլլար, կը զսպէր ինքզինքն եւ անդրդուելի կերպով պաշտպանողականի վրայ կը մնար։ Եալիչ ըստիպուեցաւ աւելի ուժգնութեամբ յարձակիլ։

(Շարունակելի)

սա ։ Ֆրանսացիք եւ այսպէս կը նկատեն, եւ մեծ պատիւներ կ'ընեն այս կայսերազուն հիւրերուն ։

ՕՏԵՍԱ

Օտեսայի մէջ աւելի շատ միլիոնատէրներ կան քան ուրիշ շատ մը առաջնակարգ քաղաքաց մէջ ։ Օտեսայի ամենէն հարուստ մարդիկ սոռնք են ․ Պ․ Թալլի 28 միլիոն րուպլ, Պ․ Ռոտոքանաքի ութ միլիոն րուպլ, Պ․ Անաթրա ութ միլիոն, Պ․ Մարաշլի վեց միլիոն, Պ․ Աշքինազի վեց միլիոն, Պ․ Էֆրուսի չորս միլիոն, Պ․ Ռաֆալովիչ չորս միլիոն, Պառոն Մաս չորս միլիոն, Պ․ Պրոտսքիյ նմանապէս, եւ․—գրեթէ ամենքն ալ Ցոյն եւ Հրեայ ։

ՀՍԿԱՅ ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսական լրագիրք օրուան խնդրոց կարգն անցուցած են երկու հսկայ խորհուրդներ, որք մերթ ընդ մերթ խորհրդածութեան նիւթ եղած են, բայց այս անգամ կը յուսացուի թէ գործնական ձեւ մը առնուն ։ Ասոնց մին է Ատլանտեան Ովկիանոսին մէջ Ֆրանսայի եւ Սպանիոյ միջեւ գտնուող Պիսքայեան մեծ ծովածոցը Միջերկրականի հետ միացնել՝ հարաւային Ֆրանսայի մէջտեղէն ընդարձակ ջրանցք մը բանալով ։ Այս գործ բացառիկ դժուարութիւն մը չունի եղեր, եւ ծախքը 200 միլիոն Ֆր․էն աւելի չպիտի լինի, ծախք որ դիւրաւ կը գոցուի ջրանցքէն անցնող նաւերէ առնուելիք տուրքով ։ Միւս խորհուրդն է զՓարիզ ծովեզերեայ նաւահանգիստ մ'ընել՝ մեծագոյն չոգենաւեր անցնելու բաւական ջրանցք մը բանալով Սէնի միջոցաւ Մանշի ծովէն մինչեւ Փարիզի առջեւ ։ Այս եւս շատ դժուար գործ մը չէ, եւ արդիւնքը պիտի լինի աշխարհի ամենամեծ նաւահանգիստներէն մին ընել զՓարիզ, հզօր զարկ մը տալով բովանդակ Ֆրանսայի վաճառականութեան ․ զի ադով Ֆրանսայի սիրտն իսկ կը բացուի Ովկիանոսին առջեւ ։ Պիսքայեան ծոցի ջրանցքը ռազմական մեծ կարեւորութիւն պիտի ունենայ ․ զի այժմ Մանշի ծովուն Ֆրանսական նաւատորմը հաղորդակցութեան դիւրին միջոց չունի Միջերկրականի նաւատորմին հետ ։ Մին եւ միւսը պարտին Ճիպրալթարի նեղուցէն եւ Ովկիանոսէն անցնիլ՝ իրարու ձեռք տալու համար, մինչ սոյնպիսի ջրանցք մը ճամբայն կիսովին կը կարճեցնէ եւ կ'ապահովցնէ ։ Արհեստական եւ առեւտրական տեսակէտով ալ այս ջրանց հարաւային Ֆրանսայի համար վերածնութիւն մը կը լինի ։—Բայց արդի դրամական կամ գանձային կացութիւնը թոյլատո՞ւ է սյս մեծ խորհրդոց իրագործման պէտք եղած դրամագլուխներն հայթայթելու․—այս ալ ուրիշ խնդիր է ։ Անգլիոյ Պանքային իւր դրամազեղչի սակն % 4ի բարձրացնելն ապացոյց է թէ դրամական հրապարակը շատ անձկացած է վերջին օրերս ։ Ուրիշ աւելի միայուն պատճառներով ալ Ֆրանսայի գանձային վիճակն այնչափ գոհացուցիչ չէ այժմ, թէեւ շատ հարուստ է Ֆրանսացի ժողովուրդը ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն․ Ս․ Պատրիարք Հայրն այսօր կայս․ պալատ կ'երթայ ի շնորհաւորութիւն Վեհ․ Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին ։ Ն․ Ամենապատուութիւն այս առթիւ յանուն Հայ ազգին շնորհաւորական ուղերձ մը պիտի մատուցանէ Ն․ Կ․ Վեհափառութեան ։

Սեբաստիոյ առաջնորդ Գեր․ Պետրոս եպիսկոպոս, հեռագիր մ'ուղղելով առ Ամեն․ Ս․ Պատրիարք Հայրն, ծանուցած է թէ իւր անձնական տկարութեան պատճառաւ կը հրաժարի վիճակին առաջնորդութենէն ։

Երէկ ծանուցինք թէ Շապին Գարահիսարի առաջնորդ Արժ․ Պետրոս վարդապետ Ներկարարեան հրաժարած լինելով առաջնորդութենէն, Կրօնական Ժողովն իւր նախընթաց աւուր նստին մէջ ընդունած է նորա հրաժարականն ։ Արդ, Ժողովը նոյն օրն որոշած է նաեւ ի Պոլիս հրաւիրել Շապին Գարահիսարի հրաժարեալ առաջնորդը ։

Կրօնական Ժողովոյ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի օր ի Պատրիարքարան ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Ս․ ԽԱՉ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

Սկիւտարի Ս․ Խաչ վարժարանաց Հոգաբարձութիւնը դպրոցական վերամուտին առթիւ հետեւեալ յայտարարութիւնն ուղղած է Սկիւտարի բնակչաց ․

Ազնիւ Սկիւտարցիք,

Ձեր վարժարանաց Հոգաբարձութիւնն բարեյաջող տարի մը բոլորած, կուգայ ծանօթացնել ձեզ՝ վիճակն ձեր վարժարանաց ։

Բարենորոգմունք, զորս ի գործ դրինք ի վարժարանս, զգալի կերպիւ բարձրացուցին սոցա դիրքն, եւ ընդ փոյթ 170է հասուցին մեր աշակերտաց թիւն 320ի, եւ որ տակաւ աւելնալու հետամուտ է․ ծնողաց այս քաջալերիչ ընթացքէն սիրտ առած եւ նոյնքան զօրացած յամենուստ եւ ի մասնաւորի երկուց թաղից Պատ․ Խորհրդոց օժանդակութենէն, յառաջ մղեցինք մեր գործն ։ Ազգ․ Կեդրոնական վարչութեան 6 դասարանեան ծրագրի գործադրութիւնն յանձնեցինք կարող ուսուցչական մարմնոյ մը․ զի այդ ծրագիր որքան լինէր կատարեալ, անօգուտ պիտի դառնար, եթէ զայն ըստ արժանւոյն գործածող ձեռքեր պակսէին ։ Կարող ու մասնագէտ դասատուներ մեզ պէտք էին․ այդ թերին եւս լեցուցինք, սա հաւատքով թէ մեզ նկատմամբ ցոյց տրուած համակրութիւնն եւս առաւել պիտի կրկնապատկուի, եւ այսօր խղճի կատարեալ հանդարտութեամբ կրնանք յայտարարել թէ Ս․ Խաչ վարժարանն եւս է մին յազգային օգտակար հաստատութեանց ։

Մասնաւոր հոգածութեան առարկայ եղած է աղջկանց վարժարանն որ ընդ հսկողութեամբ Պատ․ Խնամակալուհի Տիկնանց ։ Ֆրանսերէն կ'աւանդուի նաեւ Ֆրանսացի վարժուհւոյ մը կողմանէ ։ Ձեռագործ աշխատութիւնք եւ ձեռագիտութիւն իրենց ամեն ճիւղերով կ'աւանդուին, նոյնպէս դաշնակ, երաժշտութիւն եւ մարմնամարզ կարող մասնագիտաց կողմանէ ։ Սոյն յիշատակեալ առարկայից համար կ'ընդունուին նաեւ այցելու աշակերտուհիք ։

Հոգաբարձութիւնս ուրախ է որ կըրցաւ վերջնականապէս իրականացնել տեսանել իւր մի փափաքն, Մանկապարտէզն․ այլ ո՜րքան ճիգ ու զոհողութիւնք ։ Ցուսանք սակայն զի մեր վարժարանի փառքն այդու լինի նոյնքան մեծ․ Արդէն շուրջ 20 երախայք կը յաճախեն ի մանկապարտէզ որ ընդ վերին հսկողութեամբ Ազն․ Տիկին Գայիանէ Մատաթեանցի ։ Սոյն հաստատութեան ապագայն պիտի լինի այնքան մեծ ու արդիւնաւէր, որքան ծնողք համոզուին թէ սինցած է այլ եւս վարպետ տուտուներու, եւ կամ քիչ շատ տարբերութեամբ դպրոցներու, այլ ճապէս խամրոցներու դարն ։

Իսկ գալով Հոգաբարձութեանս նիւթական կացութեան, չէ դադրած գոհացուցիչ լինելէ, թէեւ ներկայ շրջանի մէջ ի նպաստ վարժարանի ձեռնարկն կը մնայ դեռ առկախ․ եւ է՞ր մեր նիւթական կացութիւն ստանայ յոյժ գոյներ, երբ չէ խնայուիր ի մենջ աշխատութիւն եւ յամենուստ համակիր տրամադրութիւնք․ եւ մանաւանդ համոզումն թէ հանդէպ մի ո եւ է պէտքի կրնանք վստահօրէն դիմել առ Պատ․ Թաղեցիս, եւ առաւել կ'ամրապնդէ զմեզ ի մեր գործ․ եւ արդեօք ե՞րբ այս պատուական ժողովուրդն մերժած է ինչ որ ուզած են իրմէ իւր վաղ ժարանաց համար ։

Վարժարանիս վերամուտն է ի 15 օգոստոս երեքշաբթի օր․ կը խնդրուի զի Պատ․ ծնողք հաճին ճշդապահ լինել յղելու նոյն օր ի վարժարան իրենց զաւակունքն, նոյնքան ճշդապահ լինելով վճարմանց, որք արդէն մեծ գումարներ չեն ենթադրեր ։

Հա՞րկ է արդեօք կրկնելու մեր հրաւէր առ համայն ծնողս Սկիւտարու, յանձնելու մեզ իրենց զաւակաց կրթութիւնն․ լաւ խնամք, կատարեալ հոգածութիւն, ընտիր ծրագիր, ուսուցչական էապէս մի պատուական խումբ․ եւ դեռ ի՞նչ կը պահանջուի արդեօք․ կ'արժէ քիչ մը լրջօրէն գնահատել այս պատկառելի հաստատութիւն, որ է եւ միշտ պիտի լինի աղբիւր լուսոյ մեզ Սկիւտարցւոցս ։

Ս․ Խաչ վարժարանի սուրբ խաչ պահապան ու օգնական ։

Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան

Ատենապետ	Ատենադպիր
Գ․ ՑԵՐԱՑԵԱՆ	ՊՕՂՈՍ ԱԻԳԵՐ

Սկիւտար, 8 օգոստ․ 1889

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՎԵՀ․ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ ԿԱՅՍԵՐ

Վեհ․ Սուլթանի գահակալութեան երեքտասաներորդ տարեդարձին առթիւ տէրութեան բոլոր նախարարք, աւագանին եւ ամեն կարգի բարձրաստիճան պաշտօնատարք այսօր կայս․ պալատ կ'երթան իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու յոտս կայս․ գահոյից ։ Նոյնպէս զանազան ազգաց հոգեւոր պետերն ինչպէս նաեւ դեսպանատանց առաջին թարգմանք կայս․ պալատ կ'երթան ի շնորհաւորութիւն ։

Այսօր նաւահանգստին մէջ գտնուող օսմանեան եւ օտար ընկերութեանց շոգենաւք բոլորն ալ դրօշակներով զարդարուած են, իրենց մեծ կայմին վրայ կրելով օսմանեան դրօշակը ։ Նոյնպէս Պոլսոյ, Բերայի եւ Ղալաթիոյ հասարակաց շէնքերն ինչպէս նաեւ վաճառատունք դրօշակներով զարդարուած են ։

Այս գիշերուան լուսավառութեան համար ամեն կողմէ շքեղ պատրաստութիւնք կը տեսնուին՝ արժանավայել շքով տօնելու համար Օգոստափառ Սուլթան Համիտ Կայսեր գահակալութեան տարեդարձը ։

* * *

Վեհ․ Սուլթանը, չուզելով որ հանրային գործերն ո եւ է յապաղման ենթարկին, հրամայած է որ Իւր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ կառավարական պաշտօնատունք դոց չմնան ։ Հետեւաբար կառավարական պաշտօնատունք այսօր բաց են եւ իւրաքանչիւր պաշտօնեայ իւր պաշտօնին գլուխը պիտի գտնուի ։

* * *

Վեհ․ Սուլթանին հրամանաւ Դատական նախարարութիւնը կեդրոնական բանտին մէջ գտնուող եւ իրենց պատժոյն երեք չորրորդ մասը լրացուցած բանտարկելոց մէկ ցուցակը պատրաստած եւ մատուցած է Ն․ Վեհափառութեան ։ Սոքա ազատ պիտի արձակուին Վեհ․ Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ ։

ԵՐԵԿԻ ՍԷԼԱՄԼԸՔԸ

Վեհ․ Սուլթանն երէկ միջօրէին հանդիսաւոր կերպիւ գնաց Եըլտըզի պալատան շրջակայ Շազը Թէքքէսի կից Երթողրուլ մզկիթն, ուր տեղի ունեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը ։ Ն․ Վեհափառութիւն անդ կատարեց ուրբաթու աղօթքն եւ յետոյ մի եւ նոյն հանդիսիւ կայս․ պալատ վերադարձաւ ։

Կայս․ մասնաւոր արկեղ պաշտօնատան մէջ կը գտնուէին սպանիական դեսպան Պէնիտաս մարքիզն ու առաջին թարգման Պ․ Սիկալօ, պելճիական դեսպան Պ․ տը Պորչկրավ ու առաջին թարգման Պ․ Հիւալչ, Պելճիոյ ծերակոյտին անդամներէն Պ․ Մոնթէֆիօրի, անգլիական դեսպանի որդին Պ․ Հուայթ, Պիզմարք իշխանի բժիշկն Տօքթ․ Շվէնինկէր ընկերակցութեամբ գերմանական դեսպանատան առաջին թարգման Պ․ Թէսթայի, աւստրիական դեսպանատան առաջին թարգման Պ․ տը Գալ, Հայտար Փաշայի երկաթուղւոյն նախորդ տնօրէն Պ․ Սիֆէլտէր եւ անգլիացի, գերմանացի, ռուս ու ամերիկացի քառասունէ աւելի զբօսաշրջիկներ ։

Պալատական պաշտօնատար մը այդ պաշտօնատունն երթալով յանուն Վեհ․ Սուլթանի հարկ եղած մեծարանքներըն ըրաւ նոցա ։

ԿՐԵՏԷ

Կրետէի արտասովոր հրամանատար եւ կուսակալի փոխանորդ Շաքիր փաշա առ Բարձր․ Մեծ-Եպարքոսն ուղղած է հետեւեալ հեռագիրն, որ հրատարակուած է սյս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ ․

Գանտիայի կառավարչէն սյս պահուս եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Թապուր աղասը Մուսթաֆա պէյի միջոցաւ Մինոֆաէ ղրկած յայտարարութիւններն ամենայն հնազանդութեամբ կարդացուած են քրիստոնեայ ժողովրդեան կողմէ ։ Սոքա յայտարարած են որ, եթէ ընդ փոյթ զինուոր ղրկուելով վերջ չը տրուի այն կռիւքմանց եւ մահմետականք զօրս խլամ տուներու նկատմամբ ի գործ կը դնեն իրենց շահը խռովութեանց մէջ որոնող դատարկապորտք ոմանք, կը վախցուի որ մնացեալ տուներն ինչպէս նաեւ կալերու մէջ գտնուած արմտիքն եւս ոչնչանան ։ Նոյնպէս ամենայն բարեյօժարութեամբ զինուորաց պաշտպանութիւնը խնդրած են այդ չարագործաց ձեռքէն զերծ մնալու համար ։ Շնորհիւ Վեհ․ Սուլթանին, գաւառակին ամեն կողմը մէկէնմէկ ընդհանրացած են խաղաղասիրական գաղափարներն եւ կայս․ կառավարութեան տնօրինութեանց նկատմամբ կատարեալ ապահովութիւն դոյացած է ։ Գանտիոյ կառավարիչն յարած է որ, եթէ տեղւոյն հարաւակողման ծովեզերաց վրայ զինուորական պտոյտ մը լինի, խլամք իրենց տուներս վերադառնալ պիտի փութան, եւ թէ ի մօտոյ բաւական թուով զօրք առնլով իրեն հետ քննական պտոյտ մը պիտի կատարէ ։

Րէթիմնյէն այս պահուս առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն շրջակայ չորս գիւղերու քրիստոնեայ ժողովուրդն իրենց գիւղերը վերադարձած են եւ թէ խլամք եւս իրենց տեղերը վերադառնալու համար խնդրած են փոքր ինչ եւս ընդլայնել զինուորական շրջանը դիծը ։

Ուրիշ կողմերէ եկած տեղեկութիւններ կը ծանուցանեն թէ հանրային ապահովութիւնն ընդհանրացած ըլլալով, անոնք որք տարուած էին համակերպիլ խռովարարաց, իրենց գաղափարները փոխելով ամենայն խաղաղութեամբ տեղերնին վերադարձած են ։ Այն մէկ քանի հարիւր խռովարարք, որ ամեն կողմ վազելով ժողովուրդը դիմադրութեան կը հրաւիրեն եւ չպատասխանողներն եւ սպառնալեօք իրենց գաղափարներուն կը համաձայնեցնեն, բոլոր գիւղաքաղաքներու եւ գիւղերու քրիստոնէից կողմէ կը մերժուին, որովհետեւ իրենց դոյնը դուրս տուած են եւ մանաւանդ իրենց մէջ եւ երկպառակելով երկու կուսակցութեան բաժնուած են ։ Ցոյս մեծ ունինք թէ այս ընթացքով խռովարարաց թիւը պիտի նուազի եւ միայն սատ գտնուող պատուիրակներէ եւ տասնորդի տրոց վարձակալներէ բաղկացեալ փոքրիկ խմբակ մը պիտի մնայ ։

17 օգոստոս 305 ՇԱՔԻՐ

* * *

Երեկի Մոնիթէօրի մէջ հետեւեալը կը կարդանք ․

Կրետէէն եկած վերջին տեղեկութեանց համաձայն, քաղաքաց եւ գիւղաքաղաքաց մէջ կատարեալ անդորրութիւն ու ապահովութիւն կը տիրէ եւ կ'սպասուի որ կղզւոյն ներքին մասերուն մէջ գտնուած փոխադրութեանց ճամբաներն ի մօտոյ բացուին ։ Տեղական պաշտօնեայք ժողովրդեան զէնքերը կը հաւաքեն օգնութեամբ վերջերս ժամանած ժանտարմներու ։

Հանիայէն եկած տեղեկութեանց համաձայն Շաքիր փաշա ծանուցած է թէ մինչեւ որ մէկ քանի անձինք զէնքնին կեց չըլլին, եղած աղերսանաց պատասխան չպիտի տրուի եւ անդորրութիւնն ապահովելու նպատակաւ ձեռք առնուած զինուորական տնօրինութիւնները չպիտի փոխուին ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՆՈՒԷՐՆ

Ռուսիոյ կայսրը Վեհ․ Սուլթանին նուիրեր է չորս սքանչելի նժոյգ, որք իր կայսերական ախոռներուն մէջ մեծցուած են ։

Այս նժոյգները չորս օր առաջ Բեդրսպուրկէն ղրկուեր են յՕտեսա, ուսկից Ռուսական Ընկերութեան մէկ շոգենաւով Կ․ Պոլիս պիտի բերուին ։

ՃԱՀՃԱՏԵՆԴՆ Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Երեկուան թղթաբերով Զմիւռնիայէն եկած լրագիրք կ'ըսեն թէ տենդէն վարակեալ անձանց թիւը կը հասնի 4000ի, որոց մէջ են կուսակալը, ոստիկանութեան պետը, Ժ․Ա․ շրջանակի թաղապետութեան նախագահը, բազմաթիւ պաշտօնատարներ, ինչպէս եւ ութ բժիշկք ։ Հիւանդութիւնն ամենէն աւելի ճարակուած է Թրքաց եւ Հայոց թաղերուն մէջ, ինչպէս եւ նահանգին ներսերը՝ երկաթուղւոյ գծին վրայ գտնուած քաղաքաց մէջ, ու եթէ օդը չզովանայ, վախ կայ որ աւելի եւս յառաջդիմէ ։

Բարեբաղդաբար հիւանդութիւնը մահացու չէ ։ Իրաւ է որ երկու երեք մահեր պատահած են, բայց ապաքինողներուն անխոհեմութեանց վերագրելի են ։

Շատ խանութներ փակուած են, եւ շատ թաղերու մէջ շէնքերու աշխատութիւնք դադրած են, որովհետեւ որմնադրաց մեծ մասը բռնուած են այս հիւանդութենէն ։

Շուկային մէջ, թաղապետութիւնն հրամայած էր որ կոյուղիները մաքրուին, բայց երբ գործաւորք աշխատութեանց սկսեր են, անմիջապէս բռնուեր են տենդէն, որով կոյուղիները բաց կը մնան ։

Նոյն լրագիրք կը պատմեն թէ հիւանդութեան սկզբնաւորութենէն ի վեր 20,000 Եանոսի սրուակ վաճառեր են դեղատունք, ի բաց առեալ մաքրողական ուրիշ դեղերը ։

ՕՏԱՐ ԼՐԱԳԻՐՔ

Լոնտոնի Լէօ եւ Մանչէսթըր Կուրիէրն թերթերուն ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ Ց'ԱՐԵՒԵԼՍ

Իտալական լրագրաց խօսքին նայելով, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնն որոշեր է դպրոց մը բանալ ի Ղալաթիա, 1889-90 դպրոցական տարւոյն մէջ ։

Բերայի դպրոցին եւ Սէլանիկի առեւտրական վարժարանին մէջ մէկ մէկ դասարան պիտի աւելցուի ։

ՍԱՄՍՈՆ-ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Պ․ Գօթառ, որ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հետ բանակցութեան սկսած է Սամսոն-Տիարպէքիրի երկաթուղւոյն շինութեան եւ շահագործման համար, նախընթաց օր մեկնեցաւ ի Բարիզ ։ Պ․ Գօթառ իր ընկերակիցներուն պիտի ներկայացնէ պայմանագրութեանց տետրակը զոր պատրաստած է Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն, եւ Վսեմ․ Զիհնի փաշայի խոստացած է առաւելն 15 օրէն մայրաքաղաքս վերադառնալ՝ հարկ եղած լիազօր իշխանութեամբ ։

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆՔ

Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Գանտիայի նախորդ կառավարիչ Պէհճէթ փաշա եւ կայս․ Թիկնապահ Շաքիր պէյ՝ Կրետէէն, Ջէթինեէի նախորդ եւ Բեդրսպուրկի օսմանեան նոր դեսպան Հիւսնի փաշա՝ Ջէթինեէէն եւ անգլիացի Լորտ Հիլթըն, անգլիացի գնդապետ Պ․ Պինկ եւ Օսմ․ կայս․ Պանքայի տնօրէն Պ․ Ֆօսթէր՝ Պիրէնէն ։

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇՔԱԴՐԱՄ

Վեհ․ Սուլթանն Իմթիազ պատուանշանի արծաթ շքադրամը նուիրած է Շէյխ Ջաֆէր էֆէնտիի եղբօր Շէյխ Համզա Ջաֆէր էֆէնտիի ։

Սէլանիկի երեւելիներէն Համտի էֆէնտի մենաշնորհ ստացած է նոյն քաղաքին մէջ թրամուէյի գիծ մը շինելու համար ։

—Վիէննայի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդապետ Թէվֆիգ պէյ, որ Ջէթինեէի օսմանեան դեսպան անուանուած է, այսօր Վիէննայէ ճամբայ կ'ելնէ մայրաքաղաքս գալու համար ։

—Պատժական ատեանը, դատելով Իպրահիմ եւ Մէհմէտ անուն երկու մարդեր, որք Շէյխ-Իւլ-Իսլամի պաշտօնատան նորոգութեան միջոցին կապարէ խողովակներ գողցած էին, Իպրահիմը վեցամսեայ բանտարկութեան դատապարտեց, իսկ Մէհմէտը ազատ արձակեց ։

—Ի հաշիւ կայս․ կառավարութեան Հունգարիայէ գնուած ձիերն այս իրիկուն մայրաքաղաքս կը բերուին յատուկ կառախումբով ։

—Այտընի կուսակալին տնօրինութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է որ պաշտօն ունի նահանգին այլ եւ այլ կողմերն առանց բնակարանի գտնուող գաղթականներուն համար բնակութեան տեղեր որոշել եւ կարօտելոց եւս տնակներ շինել, դիմելով ժողովրդեան նպաստին ։

—Նախընթաց օր Սարայ Պրունուէն անցնող մակոյկ մը, յորում երեք մարդ կը գտնուէին, սկսաւ ջուր առնուլ եւ ընկղմելու մօտ մնացած էր, երբ եզերքը գտնուած զինուորական ամբարանոցի պաշտօնեայներէ մին օգնութեան փութալով ազատեց զնոսա ։

—Լոյտի Թէ-ֆ-Բէնէր շոգենաւն, որ երէկ Թրիէսթէէն կուգար, հարիւր չորս սնտուկ մաւզէրեան հրացան բերաւ ի հաշիւ կայս․ կառավարութեան ։

ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Վարժարանիս վերամուտն է Օգոստ․ 21 Երկուշաբթի եւ նոյն օրէ կ'սկսին նաեւ դասախօսութիւնք ։ Իւր ծրագրի մէջ կը տիրապետեն գործնական կենաց անհրաժեշտ լեզուներ եւ գիտութիւնք՝ որոց ուսուցման յաջողութիւնն ԱՆՏԱՐԱԿՈՒՍԵԼԻ է ։ Ունի երկոտասան արտաքին Ուսուցիչներ՝ հմուտ եւ անուանի, ընդ նոսին եւ հինգ ներքին պաշտօնեայք՝ որոց երկուքը Գաղղիացի՝ ուսեալ եւ վկայեալ ։ Աշակերտաց քննութիւնք կը կատարուին Կրթական Նախարարութեան կողմէ կարգեալ լեզուագէտ քննչաց ձեռամբ եւ վկայականք եւս կը վաւերացուին նոյն պաշտօնատան Վսեմ․ Նախարարէն ։ Թոշակք խիստ դիւրամատչելի են․ եւ սնունդն, անշուշտ համեղ եւ առատ՝ քանի որ Տնօրէնն ալ սեղանակից է աշակերտաց ։ Կրթութիւն եւ բարոյական՝ ընդ աչալուրջ հսկողութեամբ ոչ նուազ նախանձելի վիճակ մ'ունին անդ ։ Բաւ է միայն այցելել նորակառոյց եւ հոյակապ վարժարանս փոքր ինչ գաղափար մը կազմելու համար ներքին մաքրութեան, դպրոցական սիրտոյից եւ այլ ամեն պահանջմանց վրայ զորս պատրաստ է սիրայօժար պատուարժան այցելուաց պարզել Հիմնադիրն՝ ամեն օր իր վարժարանին մէջ ի Գում գարու Պատրիարքարանի փողոց ։ Տէր եւ Տնօրէն

8 օգոստ․ 89 Տ․ Մ․ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

Կ․ Պոլիս 658

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 30 օգոստ․

Միապետական լրագիրք կը հրատարակեն Բարիզի Կոմսին մէկ ընտրական Ցայտարարութիւնն որ կը յանձնարարէ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը․ կը յարէ թէ Միապետութիւնը միայն կրնայ ապահովել իրաց կայուն վիճակ մը ։

Լոնտոն, 30 օգոստոս

Խորհրդարանին նստաշրջանին փակման առթիւ կարդացուած Գահաճառը կը հաստատէ թէ ոչ մէկ բան կը նուազեցնէ կառավարութեան վստահութիւնը խաղաղութեան պահպանման մէջ ։ Սուտանեան շարժման զսպումն աւարտած է, եւ Իռլանտա տակաւ կը հանդարտի ։

Խորհրդարանին նիստերը դադրեցան մինչեւ Նոյեմբեր 16 ։

Եէտտոյէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ սոսկալի ողողումներ տեղի ունեցեր են ի Ճաբոն․ տասն հազար հոգի խեղդուեր են եղեր ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 օգոստոս

Այսօր Ղալաթիոյ Պորսան գոց է ․

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 30 Օգոստոս ժամ 5 վայր․ 15 երեկոյ

Անգլ․ քօնսօլիտէ	97 7/16 դ․ կ․
Օսմ․ » Սէրի Դ․ բացուեցաւ	16 1/2
» » » գոցուեցաւ	16 7/16
» » » Ա ․․․․․․․․․․	29 3/4
» » » Բ․ ․․․․․․․․․․	17 1/8
» » » Գ․ ․․․․․․․․․․	16 3/8
Օթօման 1871 ․․․․․․․․․․	92
Փոխառութիւն 1877 ․․․․․․․․․․	100 3/4
Պանք Օթօման ․․․․․․․․․․	10 3/4
Ռուսական փոխառ․ 1873 ․․․․․․․․․․	101
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ) ․․․․․․․․․․	90 1/8
» առանձ․ (բրիվիլէժիէ) ․․․․․․․․․․	103 7/8
Տայրա Սանիէ ․․․․․․․․․․	84 3/8
Տօմէնիալ (փոխառ․ Րօչիլտ ․․․․․․․․․․	102 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ ․․․․․․․․․․	25 46
Վիէննա, 30 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ ․․․․․․․․․․	119 50
Օսմանեան երկաթուղի ․․․․․․․․․․	33 80
» Լէօթիի բաժնեթուղթք ․․․․․․․․․․	107
Բարիզ, 30 Օգոստոս ժամ 3 վայր․ 45 երեկոյ	
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 % ․․․․․․․․․․	104 50
» » 3 % ․․․․․․․․․․	85 42 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ․ բացուեցաւ	16 57 1/2
» » » գոցուեցաւ	16 52 1/2
» » » Բ․ ․․․․․․․․․․	16 95
» » » Գ․ ․․․․․․․․․․	16 45
Օսմանեան երկաթուղի ․․․․․․․․․․	61 75
» Լէօթիի բաժնեթուղթք ․․․․․․․․․․	— —
Պանք Օթօման ․․․․․․․․․․	521 25
Գրէտի Լիոնէ ․․․․․․․․․․	691 25
» Ֆօնսիէ ․․․․․․․․․․	1276 25
Գօնդուառ տ'էսգոնթ ․․․․․․․․․․	93
Սուէզի ջրանցք ․․․․․․․․․․	2273 75
Իտալական Ռանթ ․․․․․․․․․․	92 65
Սպանիական (արտաքին) ․․․․․․․․․․	73 1/4
Եգիպտական միացեալ ․․․․․․․․․․	454 37 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք ․․․․․․․․․․	462 50
Հելլենական 5 % ․․․․․․․․․․	463 75
Չէք Լոնտրայի վրայ ․․․․․․․․․․	25 26

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՆՈՐ ՔԱՐՈԶԻՉՆ ԵՒ ԶՕՀՐԱՊ

Կիւրակէ ո՛րչափ կը փնտռէինք Հրանդը ։ Սկիւտարի «Նոր քարոզիչ»ը իր ունկնդրաց «պաղած հաւատքն»ը տաքցընելու համար կրակ կտրած էր, Ս․ Աստուածածնայ յաւիտենական քունը խօսվելէն ետքը՝ դարձաւ առ ժողովուրդն եւ կ'ըսէ ․ —Հիմա պիտի ըսէք, վարդապետ, նորէն յաւիտենականութեան վրայ կը խօսիս ։ Հապա ի՞նչ կ'ուզէք ․ ի՞նչ, ի՞նչ կ'ուզես, պարոն, ի՞նչ խօսիմ, էֆէնտիմ ։» Այս ըսուած ատեն տեմնելու էր Սրբազանը․ աչքերը խոլոր մոլոր, երեսը կաս կարմիր ։ — «Տատեան Սիմոն պէյի դագաղին վրայ ուրիշ բան խօսեր եմ․ հարուստ ու աղքատ հաւասար են իմ աչքիս ։» Եւ մինչ քարոզիչը քան զչափն աւելի տաքցած էր, ունկնդիրք պա՛ղ պա՛ղ իրարու կը հարցնէին թէ կ'երեւի որ մէկը բան մը հասուցած է ականջը ։

—Ոչ, ո՛չ ոք բան մը ըսած էր ։ Աւետեաց ընթերցողք կը յիշեն որ յուլիսի 19 թուով Գրիգոր Զօհրապ էֆ․ մեր քարոզչին մէկ դամբանականը ջարդ ու բուրդ ըրած էր․ Գրիգորիս Եպիսկոպոս Ալէաթճեան պատասխան տալու առիթը գտած էր ¾ ամիս ետքը ։ Իրաւունք ունէ՞ր Սրբազանը, յաւիտենականութեան դէմ բան մը ըսուա՞ծ էր, ահաւասիկ խնդիրը, եւ կ'արժէ որ քննուի այս ։

Արդ, դամբանականը համառօտութիւն լինելով՝ պէտք է ննջեցելոյն դագաղին առջեւ շարէ անոր կենաց յիշատակները, առաքինութիւնը պանծացնէ, մնացելոց խրատներ տայ իբր կենդանի օրինակ դնելով զնա մեր առջեւ․ ի վերջոյ երկնքէն մխիթարութիւն բերէ սոյն անդարձ կորստեան վրայ ։ Սրբազանին դամբանական քարոզը չէր կրցած ննջեցելոյն պատկերն իր ունկնդրաց առջեւ ներկայացնել, չէր պարունակած որ եւ է ցէ իմաստասիրութիւն, գրած էր Զօհրապ, երբ հանգուցելոյն պէս իմաստասիրի մը մահուան առթիւ կը խօսէր, եւ ոչ իսկ կրցած էր տալ այնքան խրատներ, կենդանի դասեր եւ սկզբնատիպ օրինակներ Սիմոն պէյի անստգիւտ կեանքէն ։

Հարուստն ու աղքատն հաւասար են իր աչքին․ — որպէս թէ խտիր դնելու պահանջքն ըրած լինէր այն երիտասարդն որ բովանդակ հաւասարութիւն է ։ — Այդպէս չէ, Սրբազան, սխալն այս է․ ամեն կեանք մի եւ նոյն պատմութիւնը չունի․ ուստի չէ կարելի մի եւ նոյն դամբանականը պատշաճեցնել ամեն դագաղի ։ Դուք կը յիշէք անշուշտ որ սեղանաւորի մը վրայ ձեր խօսած դամբանականը քանի մը օր ետքը, բառ առ բառ արտասանեցիք դագաղի մը առջեւ, որ կը տանէր գրասէր, բանասէր, լեզուագէտ, մերթ ուսուցիչ, մերթ Թաղական խորհրդոյ գործօն պաշտօնեայ, երեսփոխան, վարչութեան այլ եւ այլ ճիւղերու անդամ եւ ի վերջոյ կառավարութեան գործոց մէջ կարող պաշտօնեայ մը ։ Ոսկւոյն փայլման տակ դնելու չէ առաքինութիւնները․ ահա խտիր, որ առաքինութեանց բռնաբարութիւն է դագաղներու առջեւ ։

Սիմոն պէյի առաքինութիւններն ուրանալու համար՝ ըստ Սրբազանը, աստուածային մ'ըլլալ անհրաժեշտ պէտք է լինի ։— Ի՞նչպէս կարելի եղած է ըսել այս բան այն մեծ հաշուագիտին համար՝ որ, ինչպէս գրած էր Զօհրապ, միայն իր հաշիւը չէր կրցած գիտնալ․ իր ակնարկը միշտ վեր պահած էր նիւթական ամեն ակնկալութիւններէ․ բաղդին բերած տաղնապներն եկած անցած էին իր գլխէն առանց տագնապեցնելու իր ազնիւ հոգին, որ զոհած էր ամեն շահ ճշմարտութեան հաճոյքին համար, եւ այս ա՛յնպիսի ժամանակի մը մէջ՝ «յորում մարդիկ ամեն ճշմարտութիւն իրենց շահուն կը զոհեն» ։

Զօհրապի յօդուածը վերստին ուշադրութեամբ աչքէ կ'անցնեմ․ եւ ով որ ալ կարդայ զայն, «մեր նոր քարոզչին» ջերմ հաւատքէն աւելի բարձր կրօնք կը գտնէ ի նմա ։ Բայց Գրիգորիս Սրբազան «յաւիտենականութեան դէմ յարձակում» գտած է․ ահաւասիկ իր զայրոյթին բուն շարժառիթը ։ —Այդ ալ ի սպառ անհիմն է ։ Զօհրապի քննադատականին իմաստն այս է թէ անշահախնդիր, ճշմարտութեան հետամուտ, գիտնական զբաղմանց մէջ սրբութեամբ սպառող կեանքի մը վրայ խօսուած դամբանականը անպատշաճ է, երբ անընդունելութեան կամ դժոխքի դատաստանաց վրայ կը դառնայ՝ զուրկ «գրական եւ պերճախօսական ձիրքե՛րէ» ։ Իրաւացի է այս․ վարձատրութեան խայծը վերջին փաստն է քրիստոնէութեան մէջ․ եւ այդ խայծը նետել պէտք է որսալու այն մեծամասնութիւնն որ ոսկիներուն կը փարի գրկալից, եւ խուլ կը մնայ ամեն ընկերական, մարդասիրական զգացմանց ու պարտուց ։

Զօհրապ իր քննադատականին իբր վերջաբան բարոյախօսի մը դեր ալ կ'ստանձնէ գրելով այսպէս. «Իր գիտական որոնումներուն մէջ մեկուսացեալ և առանձինն, իր փնտռած ու գտած ճշմարտութեանց վրայ կանգուն, իր բարձրութենէն իշխելով ամենուս վրայ, Սիմոն պէյի դէմքը կենդանի ու օրինակելի պիտի մնայ միշտ։ Մեր երիտասարդութիւնն անկէ պիտի սորվի որ գիտութիւնը պէտք է սիրել իր վերացական և կոյս գեղեցկութեան համար և ոչ թէ գծուծ ու դժնեհիկ շահադիտութեամբ։» Ահաւասիկ գերազանց և անչափ բարոյական խօսքեր որչափ դուցէ քարոզելու կարող եղած չէ մեր Գեր. Գրիգորիս Սրբազանը։

Թէ պատշաճութիւն կա՞ր Ս. Աստուածածնայ քարոզը լրագրական պատասխաններու հետ խառնել, — ասոր պատասխանը Սրբազանն ինքնին տըւաւ. «Թէեւ անպատշաճ է, բայց երբ կը տեսնեմ որ յաւիտենականութեան դէմ այնպիսի յարձակումներու թոյլտուութիւն կ'ընէ Թուրքիոյ Հայոց Կրօն. Ժողովը, որ եթէ չըյ, պարտականութիւն կ'զգամ անձամբ պատասխանելու»։ Թերթի մը մէջ գրուածին սրբազան բեմէն պատասխանելու իրաւունքն երբեք չենք տար մեր Սրբազանին։ Մշոյ Նամակին իբրեւ պատասխան, Տարօնոյ խեղճութեանց, ուխտադրժութեանց նուաստութեան, պարտուց աճման առջեւ անկարեկիր սիրտ մը դնելէն ետքը, իր ստորագրութիւնը «Տարօնոյ եպիսկոպոս», և մեր անշնորհք զանգակատան բարձունքըն ալ «Առաջնորդ Տարօնոյ» փորագրել տալէն ետքը, ի՛նչ վախ ունէր Աստուծոյ պաշտօնեայն այն թերթին մէջ պաշտպանելու յաւիտենականութիւնն որուն կամաւոր զինուորն է։

Մեր հաւատքը բաւակա՛ն տաքցած էր նոյն օրը. և միայն կը ցաւէինք որ Հ[illegible] նոյն օրը բացակայ էր։

17 օգոստ. 1889

Սկիւտար ՀԵՐՄԱՆ

ՀԵԼՈՒԵՏԻՈՅ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

Սպիտակ-Սար (Mont Blanc). Օգոստոսամսոյ արեւակէզ օրուան մը մէջ, առաւօտ ժամ եօթին, կառնենք մեր լեռնային ճամբորդութեան անհրաժեշտ ընկերներ, ճանթիկ՝ փոքրիկ մախաղը, Ալբեանց գաւազանն և Պէտմէրը կերթանք բարձրանալ Սպիտակ լերան հանդէպ Մօն-Պրէվանի կատարը, որ խոնարհ փոքրաւորի մը պէս իր վեհափառ մեծաւորին առաջ ծունկ չոքած կարծես բնութեան հրաշալեաց վարդապետութիւններ կը սերտէ։

Բոսան վայրկեան Շամոնիի անձուկ հովտի լայնութիւն չէնքելով, բարձրանալ կ'սկսինք։ Եղեւիններու խիտ ու լուռ անտառաց մէջէն կանցնի մեր ուղին, և երբ յանկարծ երկու ճիւղի կը բաժնուի, պահ մը երերեալ ու տատամսեալ կը կենանք. Պէտմէրը մեզ օգնութեան կը հասնի, ցոյց տալով մեզ մեր բռնելիք ճամբու ուղղութեան մանրամասնութիւնն և ըստ այնմ կը շարունակենք։

Կէս ժամու չափ կանկ ու չունչ կառնունք հոն, ուր անտառն ու հովանիք կ'սպառին, կարկաչահոս աղբերց վտակի մը աջ ու ձախ եզերաց վրայ պառկելով տեսակ մը թումբ կը կազմենք, անյագաբար կը խմենք սառնածին ջուրը սպառելու սպառնալեօք, եւ ահա ի բարձանց խըշրտիւն մը, պակուցիչ ձայն մը կուգայ մեր հանգիստն խռովել. ապստամբ քարեր փրթած են լերանց կողերէն և թաւալգլոր ի վար կիջնան։ Խոյս կուտանք սպառնացող վտանգէն և կը շարունակենք մեր վերելք. այս անգամ Պրէվանի լերկ ու բոցաշունչ կուրծքին վրայ կոխելով կ'ընթանամք։ Մէկ ու կէս ժամ միջօրէի աբեգական խորոզող ճառագայթները, առանձնութիւն, լռութիւն, յոգնութիւն, լերան բարձրութիւն ու խորութիւն մեզ ընկեր և առարկայ ունենալով, վերջապէս կը հասնինք լերան ձախ ուսին վրայ, ուր ցրտաշունչ հով մը կուգայ դիմաւորել մեզ, և ձիւն, ձեան ծաղիկներով կը շնորհաւորէ մեր գալուստը։

Բրոնիքէն ու ցրտէն Բլանըրագի տնակ (auberge) կը մտնենք. ես տաքութիւն տաքութեամբ վանելու օրէնքով խոշորկեկ ամանով մը թէյ կառնեմ, մինչ բարեկամս խնդալով իմ այս նորագիւտ մեթոտին վրայ, սառ ջուրով կը զովանայ։ Այժմ 2000 մեդր բարձրութեան վրայ ենք։

Այս փոքրիկ իջաւանի փոքրիկ սրահը զարդարուած է պարզ ու երկայն տախտակէ մը, որ սեղանի պաշտօն կը վարէ, անտաշ փայտէ շինուած քանի մը նստարաններէ. մանկամարդ գեղջկուհի մը, որ թէ հիւրեր կ'ընդունի և թէ լերանց յիշատակներու մասունք կը վաճառէ. իսր էրիկ՝ քսանամեայ թիկնաւէտ երիտասարդ մը, որ մեծու զանգակաւոր կովեր կարածէ, եւ թէ լերան արտեւան ելողներու առաջնորդութեան պաշտօն ունի։

Մեր անսեթեւեթ սեղանի չուրջ կան վեց կայտառ ու կորովի ուսանող երիտասարդներ. գերմանացիներ են, կարծես ամէնքն ալ մէկ մօր զաւակ, այնչափ իրարու կը նմանին. Եունկ-Ֆռայուէն՝ Պէտնեան Ալբերէն հոս եկած են բազմաթիւ լերանց և ձորերու անջրպետներէ անցնելով. ծաղիկներ գլխարկներու վրայ, ծաղիկներ ի ծոց ու գրպաններու մէջ, կարծես ծաղկի փունջեր լինին. հարբած ու խենթ, թռչելու չափ ուրախ են ու զուարթ, և բեռնին ալ իրենց կօշիկներու չափ պատռած՝ կաթն ու գինին ի միասին կը սպառեն, կը պարեն կը պոռան և կոկորդ եւ աղիքներ պատռելու չափ կը խնդան բարձրագոչ։ Ազատ հորիզոնի տակ խօսքն ու խնդումը իւր յատուկ չէշտ ու շնորհքն ունի։

Արբշիռ և զուարթուն այս երիտասարդաց առ ընթեր նստած է անգլիացի գեղանադ օրիորդ մը, որ կաթի մեծկակ հողաման մը ունի իւր առջեւ եւ հացի և պանրի խոշոր չերտեր. զինուորի պէս կուտէ, միանգամայն հիւրանոցի արձանագրութեան տոմարը կը թղթատէ հետաքրքրութեամբ, որ լի է ամէն տեսակ ստորագրութեամբ, զուարճալի եւ աններելի խօսքեր, բանաստեղծութիւնք, պսրանք եւ մերթ պատկերազարդ այլանդակութիւնք, որ անգլիացի օրիորդի մը բարձրը քրքիջը շարժելու չափ ճարտարութեամբ գրուած ու գծուած են։

Մէկ ժամ հոս հանգչիլ ու զինելէն վերջ, Օպէռժի կէտը ուղեցոյց կառնենք, և ուշիկ ուշիկ կը բարձրանանք դէպի լերան գագաթը։ Մեր առաջնորդի հրահանգին համեմատ ալպեան գաւազանները իւրաքանչիւր քայլափոխին քովընտի խրելով անյատակ ձեան խորութեան մէջ, զգուշութեամբ յառաջ կընթանամք. չորս քառորդ ժամէն Պրէվանի ձիւնապատ թիկունքէն յարտեւան հասած ենք։

Մեծ տեսարաններու մեծ հիացումներ բաղադրող քերականական բառ մը չկայ տակաւին մարդկութեան բառարանի մէջ. ձայնարկութիւն մը միայն, «ա՛ ա՛ ա՛», ուր բնութիւնն անբացատրելի զօրութեամբ կը մեծնայ ու կը բարձրանայ, ուր ամբարհաւաճ մարդն կը խոնարհի եւ կը փոքրանայ . . . ա՛, կը բացագանչէ ընկերս, «ա՛» արձագանգ կ'ընէ սրտիս եւ զգացմանցս խորերէն . . . ։ Կը յիշեմ յայնժամ Մասեաց տեսարանն, որոց մեծութեան առաջ եւ ոչ իսկ «ա՛» կրցի պոռալ երբեմն, զի անոր տեսարանի հիացումն համրութեան լռութեան մէջ միայն կը բացատրուի։

Պրէվան լերան բարձրութիւն չէր զմեզ հիացնող, որ 3000 մեդրէն պակաս է, այլ անոր տեսարանն։ Ահա՛ համայն Եւրոպիոյ լերանց վեհապետ՝ Սպիտակ Սարը, իւր փառաց բարձրութեան եւ մեծութեան մէջ մեր հանդէպ կեցած է վեհաշուք հըպարտութեամբ. ձիւն կը ծածկէ իւր ոտքերը. ամպերը գգուանքով կը քօղարկեն իւր ծունկերը, մէջքը կապուած է արծաթափայլ սառոյցով, իւր լանջքն ու թիկունք անծծելի զրահով պատած և ականակուռ սաղաւարտ մ'ի գլխոն վերայ, որոյ ական պատուականի փայլն ու մեծութիւն, ո՛չ Հնդկաց Մահարաճաններու սաղերն և ոչ Կիւրոսի յաջորդներ իրենց երազի մէջ չեն տեսած. և երկնից բարձրութեան երկու մեծ ջահերը՝ մին ի գիշերի և միւսն ի տուընջեան կուգան անոր սաղաւարտի անհեթեթ ադամանդին լոյսը սփռել տարածել վարի մութ աշխարհին վերայ։

Հապա վեհափառին Սպիտակ Լերան թիկնապահներու արդուզարդն. հապա յաջմէ եւ յահեկէ, յետուստ եւ հանդիպակաց անպարփակ ընդարձակութեան մէջ խիտ առ խիտ զետեղուած լերանց բանակները, ամէնքն ալ ձիւնապատ, ամէնքն ալ սառնապատ. Կռան-Ժիւռաս, Տօմ մը Կուտէ Էկիւյլներ, իրենց դիմաւոր դիրքով, Եունկ-Ֆրաուն, Մօն-Սէրվէն, Մօն Ռօզը մինչեւ Սէն Կօթարի շղթան, վերին եւ ստորին Ալբեանց երկձիւղ շարքերը մեր աչքին առաջ, մեր աչքէն հեռու աղօտ հորիզոնի մը տակ կը պարփակուին։ Երկրագնդի այս մաս, նման է լուսնոյ աշխարհի այն մասին, ուր արեւն դեռ իւր ճառագայթներ չէ թափանցած. ձիւնեղէն լերինք անձայն եւ անմռունչ կը մնան կուսական վիճակի մը մէջ, ուր մանկանացուաց մեղսամած զարշապարը տակաւին չէ յաջողած անոր սպիտակութիւնն աղտոտելու և ուր մարդն այդ մեծութեան մէջ միայն կը յաջողի բարձրագոյն հաճոյք զգալ, որպէս թէ նորօրինակ աշխարհի մը մէջ կը գտնուի։

Մօն-Պլան և իւր հպատակ Ալբեաններն են որ կեդրոնական Եւրոպիոյ մաքուր օդ և առատ ջուր կը մատակարարեն. Ալբեանն է որ չափ ու սահման կը դնէ երկրակալներու բաղձանաց։ Ալպերախտ Եւրոպան մինչեւ ցարդ պաշտօն մը չէ սահմանած այդ սրբազան լերան։ Գոնէ մենք տապան մը ունինք յԱրարատ։

Ժամանակն ու ցուրտը կ'ստիպեն զմեզ վերջ տալ մեր անվերջ հիացման. ուստի կ'շտապենք վար իջնալ, զգուշանալով որ մեր ոտքեր չը սայթաքին սահին. լերան ուղղաձիգ գահավէժի երկիւղը պահ մը մոռցնել կուտայ մեզ զամէն։ Ձիւնեղէն ճանապարհի կէսն հազիւ հասած, ահա՛ յիշեալ տեսնուած անգլիացի օրիորդն իւրեն հասակակից երիտասարդ գիւղացւոյ մը առաջնորդութեամբ մեզ կը դիմաւորէ։ Օրիորդի մէջքը պարանով մը կապուած է կէսի մէջքին, ընկերոջս հետ կը յիշենք «պշիկափոկ պարանն ձգեալ ի մէջք փափուկ օրիորդին Սաթենկան . . .» ու կը խնդանք։ Այլ անգլուհին տոտիկ տոտիկ, ճիշդ խօսելով, մեզմէ աւելի անյողդողդ քայլեր կ'առնէ ձեան խորութեան մէջ։ Վայրկեան մը կանկ ու չունչ կ'առնենք գլխար բարեւելով. վերելքի մասին հարցումներ կ'ընէ, «աճապարեցէք ուշ կը մընաք» կ'ըսենք, — հոգ չէ, կը պատասխանէ և «կուտ պայ» ով մը կը հեռանանք իրարմէ։ Տե՛ս, կ'ըսէ բարեկամս, քաղաքակրթութեան, չարքաշութեան և փառահուութեան օրինակ. օրիորդը կարծես թէ Հայ-Փառքի մէջ կը չըջի։

Ձիւնեղէն շղթայէն զերծ, այլ եւս արագ արագ վար կ'իջնանք. Աչքեղեան ձեան ծաղիկ եւ Ալբեան մանուշակի, առատ աւարներով երեկոյեան ժամ վեց ու կէսին հիւրանոց հասած կը հանգչինք։

Մօն Պլանի հովիտ Շամոնիէն չի մեկնած կարժէ համառօտիւ յիշատակել Սպիտակ Սարի ծայրը բարձրացող քանի մը անմահացած եւ մահացած մահկանացուները։ 1788 ին Ժագ-Փալման, առաջին անգամ բարձրացած է, որոյ կիսարձան կանգնած են գիւղին եկեղեցւոյ հրապարակ, Փօլմայէն վերջ ելած է նշանաւոր բնագէտ Սօսիւրը, որ իւր համբարձմամբ, բարձրացուց նաեւ գիտութեան մէկ կարեւոր ճիւղը։ Իսկ այն պարոնայք, որ միայն Մօն Պլանի կատարն ելած ըլլալու պարծանաց համար այնչափ վտանգներ յանձն կ'առնեն, ասոնց ոմանց գերեզմաններ միայն կը տեսնուին Շամոնիի մէջ. զի երբեմն մեծ լերան ցասումն կը շարժի այդ ամբարտաւան միջամտներու վրայ, հրաման կ'արձակէ հողմին եւ ամպին, ձիւնին եւ սառոյցին, որք կը թռուցանեն զանոնք, յանդունդէ յանդունդ, որոց մարմնոյ մեծ մասն ականջներն միայն կը մնայ, փշրանք մը գերեզմանի յիշատակաց համար։ Ուստի կառավարութիւն յատուկ օրէնքներ դրած է համբարձմանց համար. 10-20 հոգի կարաւանով պէտք է ըլլան վկայեալ կէտերու առաջնորդութեամբ ու գործիներով։ 4810 մեդր բարձրանալու համար երեք օր պէտք է։ Սպիտակ լերան տարեկան ուխտաւորաց թիւը՝ 15-20 000 է, որոց քսանն հազիւ կը փորձէ մեծ լերան գլուխն ելնել։

Ս. ՏԷՎԿԱՆՑ

ԱՂՋԿԱՆ Մ'ՕՐԱԳԻՐՆ
ԱՌ ՆՈՒՐԱՆԻԱ

Հրէշ ու հրեշտակ. — Դաշնակին վրայ, դաշնակին առջեւ. — Ցուրտ ի Ցանառաքի։

ՀՐԷՇ ՈՒ ՀՐԵՇՏԱԿ

25 Յուլիս, Ֆանառաքի. — Մեր այս պանդոկն առո՛ղջ մարդու պանդոկ է. հովին դէմ, արեւին դէմ, թոքերն աւելի տոկուն, մորթն աւելի կա՛րծր ըլլալու է մարդուն։ Ոչ պատուհան կրնանք բանալ, ոչ ալ վարագոյրն։ Այս տեղերն է՛ր երբեմն աքսորավայր եղած են. մենք ալ հոս կամաւոր աքսորանաց դատապարտած չե՞նք զանձինս։ Կեանքի փոփոխութիւն, տեղւոյ փոփոխութիւն անշուշտ օգտակար է. բայց այս պայմանաւ փոփոխութիւնն անփոփոխութենէն վնասակար չէ՞ միթէ։ Բազումք կ'երազեն գեղջկական կեանք, մենք ալ գեղջկական պանդոկ երազեցինք. այլ իրականութիւնն այս պարագային մէջ աւելի տգե՛ղ է եղեր քան երբեք։ Եթէ արուեստ մուտ գտած ըլլար գէթ պարտիզին մէջ, եթէ հովանոց մը գտնուէր հոն, մեզ իբրեւ սենեակ կը ծառայեցնէինք զայն, ու բաց օդին մէջ թերեւս չը զգայինք հացին խմորութիւնն ու ջուրին լեղիութիւնն ու մսին կարծրութիւնն։ Որոշեցինք թողուլ այս Տիկին Ռօզայի պանդոկն, ուր պիտի վերադառնանք . . . տեսնելու համար միայն բարի պանդոկապետուհին ու հրէշն։ Հրէշն ո՞րն է։ Զուգամարմին եղագրելուս կատու մը, որ երեք ձգներ է։ Բայն եզակի դրի, սխա՞լ ըրի արդեօք. քերականութիւնն արդարեւ դժուարին արուեստ է. բնութեան բիւր փոփոխութեանց առջեւ քերականն եթէ յաւէտ յափշտակեալ ալ չմնայ, յաճախ շուարեալ կը մնայ։ Ցօղնակի կա՛մ եզակի, արդարեւ եզական բան մ'էր այս կատուն։ Մարմին մ'որ ինքզինք կը գրկէ։ Սոյն ճիւաղին տեսիլն ինձ յիշեցուց սկեպտիկ երիտասարդի մը խօսքն. «Երկու մարմին ու մէկ սիրտ՝ կ'ըսեն. կ'ուզէի տեսնել այդ միութիւնն իրականութեան մէջ։» «Կենդանական կարգին մէջ, բնական կարգին մէջ անհնար չէ՛ եղեր մարմնոյ զուգութիւն ու գլխու միութիւն» պիտի ունդաձայնէր այդ երիտասարդին, — որ անծանօթ չէ քեզ, Նուրանիա՛ ։ Ի տես այդ հրէշին (տարօրինակ երիտասարդին համար չէ խօսքս անշուշտ) ես ալ տարօրինակ բաներ խորհեցայ . . . ։

Բարեբաղդաբար իմաստասիրութեան ըմբոստ է միտքս ընդհանրապէս. Հրեշտակք, որք կը հսկեն յաւէտ հոգւոյս ու մարմնոյս վրայ, լուսատարը իրենց կրկնազոյդ թեւերով կը քաւալեն մտածումներն այն ամպարիշտ, զորս արեւմտեան հովն երբ երբեմն կը բերէ գանկիս մէջ կը նետէ։ Կը տեսնեմ իրենց փոշին ոտիցս տակ. ու գլխոյս վրայ՝ հրեշտակաց թեւերն, որպէս Առաջին Ժողովքի Փիբէն, կամ որպէս հեղինակն իսկ բանաստեղծական այդ նոր հաւաքածոյին՝ Գայեան Էֆէնտին՝ որ երկրաւոր հրեշտակի մը թեւերն ալ այժմիկ կը զգայ զերբեւ — գէ՛րդ գօտի վարդի՝ սիրոյն ելեկտրականութեամբ նրակաւորեալ երրակաթողնեալ . . . ։

— —

ԴԱՇՆԱԿԻՆ ՎՐԱՅ, ԴԱՇՆԱԿԻՆ ԱՌՋԵՒ

26 Յուլ. — Սեպաստիանօյի պանդոկն ենք։ Գիւղէն քաղաք փոխադրուեցանք՝ կրնայ ըսուիլ, կամ գիւղէն քրովբէարա՞ն . . . ։ Գաւաքեօյի երիտասարդաց համար թերեւս այս բառն ուրի՛շ նշանակութիւն ունենայ. սակայն ես միամտաբար կը գործածեմ զայն հոս։ Սոյն օթեւանիս մէջ գտայ ինչ որ կը սիրեմ, ստուեր, ու ծաղիկ, ու սօս ու սօճի, և ուռի և ժայռ և լճակ, ամէն ինչ որ վկա՛յ կոչէր Լամարդին իւր անմահ «Լիճ»ին մէջ։ «Վկայ ի՞նչ բանի . . . » Զար դո՛ւ, չը գիտե՞ս թէ աղջկան մը ներելի չէ ամէն բառ գիտնալ կամ ամէն բառ գործածել, մանաւանդ սրբուհւո՛յ անունն ունեցող աղջկան։ Մերթ կը վրիպի սակայն արդիլեալ բառն ի շրթանց, քանզի իրն ամենուրեք է մեր էութեան մէջ. մեր սրտէն մինչեւ մեր աչքերն ու մեր այտերը, մինչեւ մեր մատանց ու մեր հերաց ծայրն՝ յարաժամ կը չըջի փայլակնարագ այդ ըղձացումն. և վայրկեաններ կան, յորս իւր բոլոր ճնշեալ զօրութեամբ, իւր վերճնշեալ ներզօրութեամբ, մեր շրթանց վրայ կը կեդրոնանայ գոգցես այն դերագոյն զգացումն . . . ։ Ի՛նչ պայքար կը համեմատի մերինին, երբ կը ճգնինք վերստին ապակեդրոնացնել մարմնոյն այլ և այլ մասանց մէջ այդ զօրութիւնն. և ի՛նչ տագնապ կը համեմատի մերինին, երբ մեր շրթունքէն թռչի մահացու բառն . . . ։ Եւ ահա կը հասկնամ, Նուրանիա՛, թէ է՛ր ոմանք կնոջ մարմնոյն էն գեղեցիկ մասն համարեցին շրթունքն. որքա՜ն բացատրիչ էր երիտասարդի մ'այն զոյգ հարցումն, որ գրգռեց երբեմն մեր ծիծաղն. «Ո՞վ տեսած է շրթանց արտասուքն. ով տեսած չէ շրթանց արտասուքն . . . »

Ու դաշնակ կայ մանաւանդ այս պանդոկիս մէջ։ Ո՞վ հնարեց այս գործիքն։ Ի՞նչ փոյթ։ Հնարօղն ո՛վ ըլլայ, օրհնեա՛լ ըլլայ։ Ոմանք կ'անիծեն զայն, մայրերէն ոմանք, ոսո՛խք քաղաքակրթութեան։ Այլ այդ անէծքն արարչին դէմ իսկ չէ՞ միթէ։ Մարմնոյ բազո՛ւկք մանաւանդ եղած են շարժելու համար, կանանց՝ մատո՛ւնք։ Կըտաւին վրայ շարժելու էն մեր մատունք, Նուրբ կամ հաստ կտաւին վրայ, չապիկ թէ՛ շալվար կարելու համար. այլ և ստեղծուած են մեր մատունք՝ շարժելու համար ստեղնաշարին վրայ, Կոռաջի ալօթէը կամ Գուշաքեան ածելու համար։ Ինձ համար՝ կատարեալ դաստիարակութեան մէջ դաշնակն անհրաժեշտ է ասեղին ու գըրքին չափ։ Եւ եթէ ներելի պէտք է լինի մեզ դաշնակէն ալ վեր բարձրանալ, մեզ պարտ է միւս կողմանէ վար իջնել ասեղէն ալ. աղջիկ մը պէտք է գիտնայ (զի գիտութիւն է այս) գործածել աւել ալ, սննկի և խոհանոցի իսկ աւել. աղջիկ մը պէտք է խոհանոց ալ իջնէ, այո՛, պէտք է բանջարեղէն ու միս ջարդէ, կերակուր եփէ ու լաթ լուայ։ «Բայց այս գործերն աւելի բազկաւ կ'ըլլան քան մատամբք։» Այլ քանզի մեր մատունք աւելի պիտի շարժին, ո՞վ ըսաւ թէ մեր բազուկք անշարժ պարտին մնալ։ Թող մեր մատանց ներքեւ ամէնէն բանաստեղծական անուրջք մարմնանան կտաւին վրայ. թող մեր մատանց ծայրերէն կաթէ ներդաշնակութիւնն ու կաթողնէ հոգիներն. հա՛րկ է զի մեր բազուկք ալ աշխատութեամբ ամրանան. այս պայմանաւ է մարդկութեան կեանքն։

Երբեմնք տեսնենք ո՞վ նստած է դաշնակին առջեւ. տառապեալ հոգւոյ հեծիւն մ'ունկանս կը հասնի։ Գերմանացի երիտասարդ մ'է երեսնամեայ. տժգոյն է. մարմինն այնքա՜ն անշարժ է, աչքերն այնքա՜ն սեւեռեալ, զի թուի դիակ մը կանգուն, կամ վաղամեռ էակի մ'ուրուականն՝ որ կարօտցած է դաշնակն։ Իր տեսիլքն ինձ ի յուշ ածեց Հէ՛դ Տօքթօր Գավաֆեանն . . . Նոյն սրահն իջած էր մայրս. «Տղաւռ ես, աղջիկս, ի՞նչ բանի վրայ կը խորհիս» հարցուց։ Կեղծեցի, որպէս յաճախ հարկադրուած եմ ընել հիւանդին առջեւ։ «Ի՞նչպէս հնար է, մա՛յր, ընդհակառակն, պէտք է զուարթ երեւնամ. Պեդդինայի պատկերն ունիմ աչացս առջեւ.» — «Ո՞ր Պեդդինան. Աշխո Գոնդոնդէնի՞ն.» — «Ո՛չ. Պեդդինա Պաւէնդանօն.» — «Ձեմ յիշեր.» — «Պէթոֆըն, փառաց կատարն հասած, այլ խուլ, տրտում և իր առանձնութենէն ճնշեալ, օր մը նստած էր ստեղնաշարին առջեւ, երբ երկու թեթեւ ձեռքեր զգաց որ գրուեցան իր ուսոյ վրայ։ Եոլին Նայեցաւ՝ բարեկացայտ աչօք։ Այլ նշմարեց ծաղկահասակ շնորհագեղ աղջիկ մը, որոյ աչկունք՝ հիացմամբ ու հրապուրանօք լի՝ կը ժպտէին իրեն։ Ամաչեցաւ վարպետին դէմքն. Իմ անունս է Պեդդինա Պաւէնդանօ՝ ըսաւ. Իսկ երաժշտապետն իբրեւ ամենայն պատասխան. «Աւասիկ ինչ որ յօրինեցի՝ ըսաւ. կ'ուզէ՞ք որ երգեմ։» Եւ սկսաւ մեղեդի մը նուագել կեօթէի բանաստեղծութեան վրայ՝ Ձանիս՞ երկիրն ուր կիտրոնաց ծաղկի։»

Ու մայրս հեռացնելու համար այն հիւանդաբոյր սրահէն՝ առաջարկեցի պարտէզ իջնել, ուր այնքան գեղեցիկ կիտրոնիներ կային։ Բոլոր պարտէզն ալ է գեղեցիկ։ Բնութեան բովանդակ գեղեցկութեանց մանրանկարն է այն։ Լամարդինին վկայ կոչած բնութիւնն անարուեստ էր, բուն իսկ բնութիւն էր. այլ այս դարավերջի ժամանակն՝ ուր անկապաշտութիւնն երիտասարդութեան աշխարհական կրօնքն եղած է՝ արուեստի սէրն ո՞չ ապաքէն կը յաղթահարէ ի նոսա՛ իսկ, յորս երբեմն դեռ ծին է բնութեան սէրն։

— —

ՑՈՒՐՏ Ի ՖԱՆԱՌԱՔԻ

27 Յուլ. — Այսօր առաջին անգամ դուրս ելանք։ Գացինք մինչեւ պարտանոցին ծայրն։ Հի՜ն ժամանակաց հեքեաթ պատմութիւններ անընդհատ կ'ընեն հակա՛յ ծառերն։ Եւ ոմանց երկարաձիգ բունն սպիտակ է, գոգցես անպատեհ փարոսնե՛ր յարաճուն։ Փարոսն, լապտերաւոր փարոսն՝ որ ի ծայր պարանոցին է կանգուն, սպիտակութեան սկզբնական գունարանն կամ բնահանքն է գոգցես։ Լաչակներն իր մօտ կը գեղնին. ու Ֆէնէր Պահճէի փարոսէն փոխ չառնո՞ւր միթէ Գիշերավարն իւր տենչասպիտակ լոյսն՝ ուր կը նախանձի լուսաթեւ կարապն։ Այլ երբ դըրախտադիտակ այն դիւթական լիզուակին ծայրն ու շուրջն ի ծովուն ի սփիւռ խարականներուն նայիս, ա՛լ այնուհետեւ մ՛ւթ կը տեսնես ամէն ինչ, ալեաց առագաստն ու յարդգողին կածն. նոյն իսկ, այս՛, փարոսն սպիտակափառ . . . ։

Առաջին յիշատակն որ կը զարթնու յաւէտ՝ գէթ ինձ համար՝ ի Ֆէնէր Պահչէի, Խոսրով ու Մաքրուհիի յիշատակն է։ Այդ վէպն այնքա՛ն կենդանի է — առաջին վէպն է զոր կարդացած եմ — մնացած կամ սրտիս մէջ, հոգեակս ա՛յնքան գրաւեալ է իր գիւցազանց պատկերներով, մինչ զի կաւքին մէջ՝ ծովածոցին ակնարկելով մրմնջեցի յանկարծ «Մաքրուհի՛ . . . »։ Հայ Պօղ Եվէրէն է Հիսարեանի սրտառուչ այն վէպն։ Այն մեր ամենասիրելի Վիլլէ որ լ'Իլ Աստա կոմիսին Նման՝ որ Վէրէնէ և Պօղ մը գրեց, ես ալ կը փորձուիմ, Նուրանի՛ա, Մաքրուհի ու Խոսրով մը գրել։ Մաքրուհին կայ ու կայ. Մաքրուհին մէկ հատիկ է. Խոսրովն ո՞վ ընեմ։ Լեւո՞նն. ո՞ր Լեւոնը. մեզ ծանօթ բոլոր Լեւոններն ալ իրարմէ վիպական էակներ են։ Այլ և ոչ մին՝ ինձ կը թուի՝ պիտի կամէր կանուխ մեռնիլ։ Կեանքն երբեք այնքան հրապուրալից եղած չէ որքան այս անձնասպանութեան դարո՛ւն մէջ։

Մաքրուհիէն, կամ Խոսրով ու Մաքրուհիէն յետոյ յիշեցի այս անգամ ա՛յն օրուան խումբն։ Ի՛նչ ժամադրութիւն էր այն։ Տիկին Մատակեան եւ Օր. Զօպանեան մէկ կողմէն ծագեցան. Գատրքեօյէն եկան Մինաս Չերազ ու Նիկողոսեան. երեւոյթի մը նման համասպիտակ երեւեցաւ ծառի մը տակ Ալիքսի բանաստեղծն. և մենք, Նուրանիա-Մելանիա, Ռօզ և Պլանշ իրարական, որ մակոյկէն ենելով երդ ի բերան՝ ժայռի մ'ետեւէն մակընթացութեան մը նման բարձրացանք, եւ ողող . . . ունեցանք սիրոյ խանդավառութեամբ։ Միշտ թեւ կը փոխէինք, միշտ խօսք, միշտ ալ դէմք. քանզի բերկրանաց երփնաթեւ թիթեռնիկք անտեսի՝ մեր հոգւոյն մէջ կը թռչտէին, և իրենց յոգնապատոյտ պարն յարաժամ կ'երփնարչալուսէր մեր դէմքն, որ լուսաթեւ լաչակներու ու սեւահուր ակնարկներու կրկներեւոյթիւ ալ արտայայտութիւն մը կը զգենուր անճառ անպատո՛ւմ։

Կառքէն վար չը կրցանք իջնել հովին ու փոշիին պատճառաւ։ Երկա՛ր գիտեցինք արեգակն, որ իր լուսափունջերէն մերկացած ու ծիրանի զգեցած էր։ «Երեկոյ է» ըսաւ մայրս։ Տօմային թռչնոց հետ Իսկուհիձային ու փոքրիկ Մարիձային բարեւներ զրկեցինք «Հայոց կղզին», ու տուն վերադարձանք. ո՛չ, վերադարձանք ի պանդոկ։ Ո՜հ, ինչ քաղցր բառ է տուն։

ՄԵԼԱՆԻԱ

ԲԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ԳՐԱՒՈՐ

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ

Ա. Տարի

ՀԵՂԻՆԱԿ

ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ Ե. ՓՈՅԱՃԵԱՆ

Ազգ. Պատ Ուսումն. Խորհրդոյ վերջին բարեփոխեալ դասուց ծրագրին համաձայն և Ներկայ Գերման մանկավարժական ուղղութեամբ, վկայեալ երկրաչափ և չափագիտութեան ուսուցիչ Արիստ. Էֆ. Փոյաճեանի պատրաստած Նախակրթարանի Ա. տարիէն մինչեւ Ե-րդ տարի Թուաբանութեան հինգ տարւոյ նոր դասընթացքին Ա. տարին հրատարակուած է։ Այս դասագրքին մէջ 1—10 և 1—50 Թուաշրջաններն ամենայն կանոնաւորութեամբ և կատարեալ դիւրութեամբ եղանակաւ աւանդուելով, Թուաբանութեան նման դժուար ուսումը պահանջեալ մանկավարժական դասաւանդման ատրճանին հասած է։ Այս Ա. տարւոյ դասագիրքով մեր Նախակրթարանի փոքրահասակ մանուկները պահպանողական գրութենէն ազատելով ՋՈՒԱՐԹ պիտի ուսանին ԼՈՒՐՋ ՈՒՍՈՒՄՆ։ Յատկապէս կեդր. Վարչ. Պատ. Ուսումն. Խորհրդէն յանձնարարուած և վաւերացուած է։

Գին 4 ղրուշ.

Վարժարանաց համար $^0/_0$ 15 զեղչ։ Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։ 754 1—12

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ՃԻՎԱՆԵԱՆ

Կը գտնուի ամէն առաւօտ ժամը 3էն 6 (բաց ի կիրակիէ), Բերա Պոստան պաշի ճատտէսի աղբիւրին կից Թիւ 82 տունը։

Կը դարմանէ մասնաւորաբար ջղային, Թոքային և գլխու վրայ եղած հիւանդութիւնները, (աչքի, կոկորդի, ուղեղի ևն.)

Ինչպէս նաեւ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները։

Կը դարմանէ նաեւ ամէն տեսակ վէրք և վիրաբուժական գործողութիւն կը կատարէ առանց ցաւի։

Ցիշեալ տօքթ րը կը գտնուի նաեւ ամէն երեքշաբթի, հինգշաբթի և կիրակի օրերը ժամը 8էն 11, Եէնի Գարու Եալը փողոց թիւ 7 տունը։

Երեքշաբթի օրերը աղքատ հիւանդներըը ձրի պիտի նայի նոյն տունը։

760 1—4

ԱԶԳ.

Գիւղիս Արժ. Վարժարանի Նորակազմ Հոգաբարձութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել Ներկայիս Պատ. ծնողաց թէ վարժարանին վերամուտը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ 28 օգոս. երկուշաբթի օր։

Հետեւաբար կը խնդրէ Պատ. ծնողքներէ որ հաճին օգոստ. 20 կիրակի օրէն սկսեալ մինչ 27 օգոստ. կիրակի ներկայանալ Հոգաբարձուաց Արժ. վարժարանի սրահն, բանակցելու վարժարանին ներքին կանոնադրութեան մի քանի յօդուածոց մասին նաեւ վճարելով իրենց որդւոց ցարդ մնացած ապառիկ թոշակներն, եւ ստանալ հարկ եղած նոր արտօնագիրն, առանց որոյ բնաւ չպիտի ընդունուի ոև է աշակերտ։

759

18/30 օգոս. 1889 1—2

Ի Մագրի-գիւղ Ի դիմաց Հոգաբարձուաց

Ատենապետ Ատենադպիր

ՄԻՀՐԱՆ ՊՐՏԻՃԵԱՆ. ԳԱՌՆԻԿ ՊԷՃԱՃ

ՄԷՇՏՈՒՃԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Վարժարանս հաստատեալ ի 1884 և կը գտնուի յԷնի-Գափու Փափազեան ամիրայի ծովեզերեայ ընդարձակ և օդաւէտ ապարանը։

Տնօրէնն որ երկար ատեն պաշտօն վարած է յԵւրոպա, իւր բազմամեայ փորձառութեամբ մանկավարժական ուղղութիւն մը տուած է իւր վարժարանին որ արդէն վեց շրջանաւարտներ նուիրած է ազգին և որ դիւրագոյն մեթոտներով կ'աւանդէ՝ Հայ. Օսմ. Ֆրանս. և Անգլ. լեզուներն, ինչպէս նաեւ կրօնք, Պատմ. Աշխարհգ. Թուաբանութ. Ալճէպր. Երկրչփ. Տոմարակ. Բնագիտ. Դաշնակ, Ձեւագիտ. և այլ Նախնական և երկրորդական ուսմունք ի ձեռն չորեքտասան վկայեալ և փորձառու ուսուցչաց։

Տնօրէնն ընտանեօք կը բնակի վարժարանին մէջ և աշակերտք առ հասարակ ընտանեկան խնամք կը վայելեն։ Զ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպտ. 1ին, կ'ընդունուին գիշերօթիկ և ցերեկեայ աշակերտներ և ցերեկեայ աշակերտուհիներ դիւրամատչելի պայմաններով։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ տնօրէնն որ կը գտնուի իւր վարժարանին մէջ։

755 Հիմնադիր-Տնօրէն

1—3 Գ. Պ. ՄԷՇՏՈՒՃԵԱՆ

ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԵՆԵՏԿՈՑ

Ի ԳԱՏԸԳԻՒՂ

Վարժարանս վերստին կը բացուի ի 4 սեպտեմբերի, երկուշաբթի օր։ Ծնողք և խնամակալք նոր աշակերտաց կարող են տեսնուիլ Տեսչութեան հետ երեքշաբթի և ուրբաթ ի Սեղբոս խան, իսկ մնացեալ օրերն ի վարժարանն Գատըգիւղ։

1—6 757 ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԶԳԵԱՑ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՕՐԻՈՐԴԱՑ

Ի ԲԵՐԱ

Սոյն վարժարան պիտի բացուի ի 4 սեպտեմբերի տարւոյս։

Թոշակաց և այլ պայմանաց համար պէտք է դիմել առ Ազնիւ Տիկին Ջօհրապեան, տեսչուհի վարժարանին, ի Բերա, Լալէ փողոց թիւ 12 և 18։

657 3—12

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԿԻ

Արանց, կանանց եւ տղայոց համար

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

Մ. ՄԱՐԻԱՆՕ

— —

Ղալաթիա, Եէր ալթը ճամիսի գարանթինա փողոց, թիւ 12

և ի Պոլիս, Ֆինճանճըլար եօգուշու թիւ 20 Արեւելեան Շուկայ.

Սոյն Նորահաստատ վաճառատան մէջ յոյժ ընտիր և հաստատուն կօշիկներ սովորականէն շատ աւելի աժան գներով կը ծախուին, զորս գործածողք յոյժ գոհ պիտի մնան, ստանալով այնքան դիւրագին և լաւագոյն ապրանքներ։

756 1—15

ՍԳՈՏԻ ՄՕՒԻԻ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք Սգոդ և Պոուն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անօրինութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ սա հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը մէջտ Նախամեծար համարուելու է Մօրուս ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

Տր. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

ԲՕՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Տիեարպէքիր վիլայէթի տախիլինտէ Բալու վէ Նասիպին գազալէրի իլէ Համա գազասընտա քեաին Սէլիմիյէ գասապասընտա թէլէղրաֆ մէրքէզի քիւշատընտա իբտանի սէնիյէի ծէնապը Բատիշահի չէրէֆմիւթէալիգ պույրուլտուղէ իէթիրասընա լիւզում կէօրիւնէն 2500 քիլօղրամ տէօրթ միլիմէթրօլըգ թէլ իլէ 1920 քիլօղրամ պիր պուչուգ միլիմէթրօլըգ պիրօնզ սիլկսօ թէլի վէ 60 քիլօղրամ լէհիմ վէ 2175 ատէտ քիւչիւք մօտէլ օամանը իզօլաթէօրինտէն պաշգա թիմուր տիրէքլէրին հիւսնի մուհաֆազասընա մուգթազի 5 ատէտ թէնէքէ պօեանըն միւնագասասը իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն չէրաիթը մէվզուասընը էօյրէնմէք իւզրէ բաշգա իրթէյէ վէ չարչանպիհ կիւնլէրի նէզարէթը միւշարըլէյհա մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 758

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻՏԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ. 68

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542 ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000 ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնս [illegible] 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 . ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,343

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջ [illegible] ... Գալաթիա Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին [illegible] ... ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ [illegible]

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Հայվանաթը միրիյէ իչուն միւպայեասը իլան օլունան ևիւզ եիրմի պիր պին քիլօ սամանըն պէհէր ճէտիտ գանթարը օն պէշ. ղուրուշ օն պէշ փարայա Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ աղօսթօսըն եիրմի իւչիւնճիւ չարչէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իրթէսի կիւնի եիւզ տէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթիլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

17 աղօսթօս 1889 — 714

Նօ. 56 — 2—3

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ ՑԷՊՊԻՒՍ

Տ...

Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ԵՂԲԱՐՑ քով տասն և հինգ տարուան աշխատութենէ և փորձառութենէ յետոյ, Բերայի Մեծ փողոցին մէջ ի թիւ 301 Տըմիվիւի Վաճառատան վերեւ հաստատած ենք Լուսանկարչատուն մը Ցէպպիւս անունով։ Այս լուսանկարչատուն արդի գիտութեան բոլոր կատարելագործութիւնները պիտի ունենայ։ Աշխատութիւնք փութով յառաջ կը տանին եւ բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Սեպտեմբեր 1 ին։

Լուսանկարչական արուեստին էջ մեր երկար փորձառութիւնը, հաս. ակութեան մեզ շնորհելիք վստահութեան արժանի երեւելու մեր հաստատ կամքին միացած, քաջալերական ապագայ մը ցոյց կուտայ մեզ։

Ուստի չենք տարակուսիր, Տ..., թէ մեր կարողութիւնը փորձելէ յետոյ, պիտի յաճիք մեզ շնորհել ձեր յաճախորդութիւնը։

Ընդունեցէք եայլն։

ՊՕՂՈՍ ԹԱՐԽՈՒԼԵԱՆ

4—75 ԳՐԻԳՈՐ ՏԷՐ-ԱՐՍԷՆԵԱՆ

654 ԱԼԵՔՍ ԳԱՎԱՃԵԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Ծիւլուսը հիմայունը մէյմէնէթ մագրունը հագրէթի Բատիշահինին լէյլէյի չէհրաեինինէ միւսատըֆ օլան իչպու չէհր Աղըսթօսըն օն տօգուզունճը ճումա իրթէսի կիւնի ախշամը եանի բազար կիճէսի Պօղազ իչի տօնանմասընըն սէյր ու թէմաշասընը արզու իտէնլէր իչուն, եաղմուր եաղմազը հալտէ պէրվէճհաթի վաբօրլար իճրաի սէֆէր իտէճէքլէրի Շիրքէթը Խայրիէ խարէսի Թարաֆընտան իլան օլունուր.

Ս. Տ.

1. 20 նումէրօլը վաբօր քէօբրիւտէն կիճէ սաաթ 1 տէ հարաքէթլէ Իսկիւտար, Պէյլէրպէյի, Արնավուտք. Պէպէք, Ռ. Հիսարը իսկէլէլէրինէ օղրաեարագ Մ. րկէօն աչըքլարընտա պիր միւտտէթճիք արամ իթտիքտէն սօնրա Պէօյիւքտէրէեէ գատար կիտուպ օրատան սաաթ 4 30 տա գըյամ իլէ մէզքիւր իսկէլէլէրէ օղրաեարաք Քէօբրիւէ ավտէթ իտէճէկի,

1.15 27 նումէրօլը արապա վաբօրը քէօբրիւտէն սաաթ 1 15 տէ հարաքէթլէ Պէշիքթաշ, Իսկիւտար իսկէլէլէրինէ օղրաեարագ Միրկէօն աչըքլարընա գատար կիտուպ, պիր միւտտէթ արամ իթտիքթէն սօնրա օրատան սաաթ 4 30 տա հարաքէթլէ մէզքիւր իսկէլէլէրէ օղրաեարաք Քէօբրիւէ ավտէթ իտէճէկի։

1.30 34 նումէրօ ը վաբօր կէճէ սաաթ 1.30 տա քէօբրիւտէն գըեամ իլէ Պօղազ իչինին օրթա սուլարընտան սէյր ու հարաքէթ իտէրէք վէ Պէօյիւքտէրէ իսկէլէսինէ օղրաեարագ Մէսարպուրնունա վարուպ օրատա սաաթ 5է գատար արամտան սօնրա մէզքիւր Պէօյիւքտէրէ իսկէլէսինէ օղրաեարագ տօղրու քէօբրիւէ ավտէթ իտէճէկի։

Վաբօր իւճրէթի	Մէվգը իւճրէթի
5	2 ազիմէթ
5	2 ավտէթ

Չօճուգլարտան Նըսըֆ իւճրէթ ալընաճագ տըր։

1889 Աղըսթօս 17 — 456

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի 18, Ան-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ 4,000,000 Վճարեալ վնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակն ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Ատլամտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամանտայի Պանգայիս դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի

186 ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԼԸՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ և Միջերկրական [illegible]

[illegible]

Ռիթթոլ խան

ՃԵՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

276 — 31, Ճէյմս Սդրէդ, Լիվըրփուլ

Արտօնատէր — Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

THE CROWN PERFUMERY COMPANY

ՀՈՏԱՒԷՏ ՆԻՒԹՈՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՔ ԼՈՆՏՈՆԻ «ԹԱԳ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Այս գոյացութիւնները շատ խիտ են, և անբաղդատելի են իբր բուրման առատութիւն և տեւականութիւն։ Ահաւասիկ անոնցմէ մէկ քանիին անունները.

ԹԻՆԿԼ ՎՈՒՏ (Թէնկլի փայտ)	ՄԱԹԻՈԼԻԱ
ՎՈՒՏ ՎԻՕԼԷԹ (Մանիշակ անտառաց)	ԾՈՔԻ ԳԼԸԲ
ԼԻԼԻ ՕՎ ՏՀԸ ՎԱԼԷՅ (Շուշան հովտաց)	ԷՍ. ԲՈՒՔԷ
ՀՈՒԱՅԹ ՐՈԶ (Ճերմակ վարդ)	ՄԱՐԿԱՐԻԴԱ
ԳՐԷՊ ԷՅԿԼ ԲԼՈՍԸՄ	ԻԼԱՆ ԻԼԱՆ
ՀՈՒԱՅԹ ՀԷԼԻՈԹՐՈՓ	ՕՐՈԲՈՆԱՔՍ
ՍԹԵՓԱՆՈԹԻՍ	

Այս և այսպէս ուրիշ հոտաւէտ նիւթեր մեծ հռչակ հանած են Եւրոպայի ոբբունեաց, ազնուականութեան և բարձր դասուն մէջ, իրենց հոտին փափկութեան և տեւականութեան համար։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԳՈԼՈՆԵԻ ՋՈՒՐ։ Ուրիշ ո և է գործարաններէ եղածէն գերազանց։ Մէկ փորձ միայն կը բաւէ։

ՕՐԻԱԼԻՆ ՓՈՇԻ ԴԷՄՔԻ ՀԱՄԱՐ։ Այս փոշին յաջողած է մինչեւ հիմա բոլոր գործածուածներուն անզ և ընդունուած է ազնուականութենէն և բարձր դասէն։ Դիմաց գոյնին փափկութիւն կուտայ, առանց հետք թողլու, մորթը կը պահպանէ աբեւէն, հովէն, և փշտիկները կ'արգիլէ։

Ճշմարիտն գտնելու համար, պէտք է դիմել միայն Կ. Պոլսոյ միակ գործակալին ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

231 Անգլիական ընդհանուր մթերանոց

Թիւ 95 և 97, Եւրոպէք Գալըբըմ, Թրամուէյից կայարանին մօտ, Վոյվոտայի պահականոցին կից։

«ՖՕՐԹՈՒՆԱ»

Ընդհանուր ապահովագրական Անանուն Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Պէրլին յԱմին 1868

Դրմգլխ. 1,875,000 Փր.

Պհեստ. դրամ 1,337,000 »

«ՏԻՒՍԷԼՏՕՐՖԷՐ»

Ծովային, Գետային եւ Ցամաքային ընդհանուր ապահովագրական Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Տիւսէլտորֆ, 1845

Դրմգլխ. 3,750,000 Փր.

Պհեստ. դրամ 3,099,367.15

Ընկերութիւնք որք միացեալ են Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ, փոխադարձ երաշխաւորութեամբ կ'ապահովագրեն ամէն տեսակ վաճառք և դրամամթերքներ, ընդդէմ ծովային, գետային և ցամաքային փոխադրութեան վտանգաց, խիստ շահաւոր պայմաններով։

ՀԱՆԶԷԱԹԻՇԷ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հիմնեալ ի Համպուրկ յԱմին 1874

Դրամագլուխ 3,750,000 Փր.

Պահեստի դրամ 600,000 »

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ ապրանքներ, ամենաշահաւոր պայմաններով։ 583

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ ուզողներ կը հրաւիրուին դիմել առ ՏԻՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ, ընդհանուր գործակալ վերոյիշեալ երեք ընկերութեանց, ի Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու Րասիմ Փաշա Խան, Թիւ 13 և 14։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 1686

1889 ՅՈՒՆԻՍ 4 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՑՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վօտփօրէն էլընող շոգենաւներ

11 — Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք.
11 — Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
11 — Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
11 20 Պէյգօզ Բաչպ. Չուպգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
11 45 Բ Ա. Գավագ Եէնիմ. Մէզպ. Պէօյտ. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիքթաշ
12 15 Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բաչպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
1 — Եէնիմ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
1 30 Եէնիմ. Մէզպ. Պէօյիւքտ. Թարպ. Պէյգօզ Բաչպ. Չուպ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ. Գապ.
2 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
2 50 Մէզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշգ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
3 — Եէնիմ. Մէզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ Օրթ. Պէշիքթաշ
3 — Մէզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բաչպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.
4 15 Եէնիմ. Մէզպ. Պէօյիւքտ. Թարպ, Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
5 45 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիքթաշ
7 — Եէնիմ. Մէզարպ, Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաչպ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա Ռ. Գավ. Մէզպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնվ. Օրթաք. Պէշիկ.
8 45 Մէզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ. Բաչպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Եէնիմ. Մէզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
10 — Եէնիմ. Մէզպ. Պէօյ. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Օրթ. Պէշիք.
10 30 Եէնիմ. Մէզպ. Պէօյ. Թարպ. Եէնիք. Պօյճ. Ռ. Հիսար Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
10 45 Եէնիմ. Մէզպ. Պէօյ. Թարպ. Պէյգօզ Բաչպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
11 — Մէզպ. Պէօյ. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիք.
12 — Մէզպ. Պէօյիւքտ. Թարպ. Եէնիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթ.

Կամուրջէն մեկնող շոգենաւներ

12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզպ. Եէնիմահալլէ
1 — Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Պօյճ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյք. Մէզպ. Եէնիմ.
1 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաչպ. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյիւք. Մէզպ.
2 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյք. Մէզպ. Եէնիմ.
2 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաչպ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
3 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյճ. Սթէն. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզպ. Եէնիմ.
3 30 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաչպ. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյիւք. Մէզպ. Եէնիմ.
4 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Ռ. Հիսար Պօյճ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզպ. Եէնիմ.
5 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզպ. Եէնիմ. Ռ. Ա. Գավագ
6 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Արնավ Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյ. Մէզարպ. Եէնիմ.
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկունճ. Օրթաք. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտլ. Ա. և Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւքտ. Մէզպ. Եէնիմ.
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէն. Թար. Պէօյ Մէզ. Եէնիմ.
9 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաչպ. Պէյգօզ Թարապ. Պէօյիւք. Մէզպ.
10 5 Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վան. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպուգլը Բաչպ. Պէյգ. Թար. Մէզ. Ռ. և Ա. Գավագ։
10 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Եէնիք. Թարապ. Պէօ. Մէզարպ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Սթէն. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաչպ. Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանք.
12 — Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք.

Coleman's Liebig's Extract of MEAT & MALT WINE

HUNDREDS OF TESTIMONIALS HAVE BEEN RECEIVED FROM MEDICAL MEN.

ԳՈԼԻՄԸՆԻ ԳԻՆԻՆ հեշտահամ և կազդուրիչ ըմպելի մ'է, բաղկացեալ Բորդոյի գինիէ, և Լիէպիկի մսի հիւթէ և Մալթի հիւթէ, կազմելով այսպէս անուշահոտ, զօրաւոր և գրգռիչ խառնուրդ մը, որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւասարապէս.

Բժշկական հանդիսարանն հաւանած է նմա և բազմաթիւ և նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է Հ. Ջ. ՐԷ ԱՒԵԼԻ ԲԺԻՇԿ գրկած են իրենց վկայութիւնները։ Ահա կը թարգմանենք վկայութիւն տուքթոր

Թ. ՌԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԼՍ Մ. Ռ. Ա. Ս. Լ. Լ. Ս. Փ. Ս. Ի. Ջ. ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լօրն Րոտ և 24 Համիլդըն Սգուէյր

Պր. ընհիս, 2 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք — [illegible] ... գի- նին (առանց մսոյն) չպիտի կրնար տալ.

Ընդունեցէք, և այլն և այլն.

Թ. ՌԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԼՍ

Ի վերջոյ, մայրաքաղաքիս գլխաւոր բժշկաց ջերմապէս յանձնարարած եմ գինին։ Հարցնել ԳՈԼԻՄԸՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիէպիկի մսի և Մալթի խառնուրդով, զգուշանալ կեղծերէն. Գտնելու ամէն տեղ, միակ գործակալ ի Թուրքիա Գոլիմըն և ընկերութեան գործարանին Ս. Ճօրճս Նորուիչ և Լոնտոն։

ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա — 80

ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ԳԱՐԵՋՈՒՐ

Ցրիւանլըունտսի Բէլ Ալը Կ. Պոլսոյ կլիմային և բոլոր երկրաց ամենէն աքանչելագործ յարմար ըմպելիքն է։ Այս գարեջուր չպարունակեր ոչ մէկ վտանգաւոր նիւթ և ամենէն հռչակաւոր քիմիագէտներէն կը նկատուի գերազանց աշխարհիս ամէն գարեջուրներէն։

Զովացուցիչ և երկարատեւ գործածութիւն մը ...[illegible] ախորժակը բանալ և շատ նպաստաւոր ազդեցութիւն կ'ունենայ տկարացած կազմուածքներուն վրայ։ Այս գարեջուր կը յանձնարարուի նշանաւոր բժիշկներէ։

Դիմել ի Կեդրոնատեղին և Գործակալին

ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ

Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 եւ 97, Ղալաթիա։ 76

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՃԱՌԻԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃՈՒՏ ԻՒՂ

Իբօֆօսֆիթ ով շօղ եւ սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճզզծութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՁԷԼ — 443

ԼՈԳԱՐԱՆՆԵՐՆ ՀԵՇՏԱԲՈՅՐ ԿԸ ԽՆԿՈՒԻՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐՈՎ

Լոգարանի եւ արդուզարդի համար

Այս աղերն, առողջապահական մեծ յատկութիւններ ունենալով շատ անուշ կ'ընեն ջուրն և հեշտաբոյր հոտ մը կուտան նմա։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐԸ անոնմանագոյն ...[illegible] մորթը, թուլցած մկանները ...[illegible] գոյնին տալով գեղ ու թարմութիւն։

Ար ...[illegible] գործածելու են ...[illegible]

Այս աղերուն հականեխական յատկութիւնները շատ օգտակար են մոթի հիւանդութեանց։

Ս. ԹՐԱՎԱՏՕ և ԸՆԿ. 27, Ճէուըրի Սդրէէթ Լոնտոն

Դիմել առ միակ գործակալն ի Թուրքիա

ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 68

ՑՈԴԱՑԱՒԸ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑԲԻ ՔԱՐԸ

ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Տ. լը Բէտրիէլի հատուոր Սէլ տը Լիթինները, փոքրաքանակ առնուելով, քիչ ժամանակի մէջ կ'անհետացնեն միզանցքին մէջ գտնուող աւազը և քարը։ Այս երեւոյթով կը բացատրուի իրենց ազդուութիւնն ընդդէմ վերեւ նշանակեալ հիւանդութեանց։ 445

ԼԸ ԲԷԴՐԻԷԼ և ԸՆԿ. LE PERDRIEL & Cie. Ի ԲԱՐԻԶ և Դեղարանաց մէջ։

MYRTOL du Dr LINARIX

1244 *Lauréat de la Faculté de Médecine de Paris*

Le **Myrtol Linarix** est présenté sous forme de **Globules** employés avec le plus grand succès contre les

AFFECTIONS CHRONIQUES DE LA POITRINE :
Rhumes, Bronchites, Catarrhe, Asthme avec **Oppression** et **Palpitations.**

Les **Globules de Myrtol Linarix** doivent être pris à la dose de 6 par jour : 2 le matin, 2 vers midi et 2 le soir.

Toutes les personnes qui prennent les **Véritables Globules du Dr Linarix** *s'accordent à reconnaître qu'elles respirent plus facilement.*

Exiger les **Véritables Globules** Linarix *de* **CLIN & Cie**, *de* **PARIS**, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*